

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . " 28.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V spremi prejemnik mesečno . . . 1.70
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto . . . " 2.—
za Nemčijo celoletno . . . " 8.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE C

== Inserati: ==
Enostolpna petlitrata (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna petlitrata po 2 v.
== Poslano: ==
enostolpna petlitrata po 40 v.
Izhaja vsak dan, izvzame št. 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravišтво je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bonus-hero št. 7563. — Upravišćkega telefona št. 188.

Cadorna — utrujen.

7. novembra 1915.

Cadorna je utrujen — ta glas se sedaj širi po južnem bojišču. Bo najbrže res Cadorna utrujen, kajti napadi njegovih vojakov so v zadnjih dveh dneh ponehali. Le tuintam zaropoče italijansko orožje proti našim pozicijam. Seveda ne ostanejo naši odgovori dolžni Italijanom, marveč jim vračajo za silo — ognjilo. Če Lahi mirujejo, potem mirujejo tudi naši. Če so Lahi nemirni in če jih kaj srbí, potem so naši kaj pri rokah in popraskajo Italijane tam, kjer jih srbí. Tako je bilo vedno dosedaj, in tako bo tudi v prihodnje.

Vojaki se šaljio in pravijo, da Cadorna šteje mrtvece, ki so padli v zadnji 14-dnevni bitki ob Soči. Šteje in šteje izgube, ki so veliko večje, kakor so gospodje Italijani prvotno mislili. Toliko mož so izgubili, a nič sveta (ozemlja) pridobili. Toliko krvi so prelili in spravili v prezgodnji grob na tisoče mladih mož, — in vse to zaastonj, za prazen nič, za golo kaprico, za »neodrešene« brate v Avstriji, ki so pa pobegnili še pred vojsko doli čez morje materi v naročje.

Tretja bitka ob Soči je končana in končana je tudi s to bitko najboljša italijanska armada. Mnogo so stavili Italijani v to bitko, ki pa jim je prinesla le veliko blamažo, blamažo, za katero ve sedaj cela Evropa, da, celi svet.

Trikrat v teku dobrih petih mesecev so se Lahi zagnali v naše vrste in jih hoteli podreti, a trikrat so bili hudo potolčeni in nazaj vrženi. Osel gre le enkrat na led, drugič noče več. Italijan pa je šel že trikrat na avstrijske limanice, se ujel in se pustil streljati od naših vojakov. A zdi se, da ni postal še moder in da hoče nadaljevati pokončevanje samega sebe. Le naj! Mi ga čakamo na starih mestih zvesto in junško in kar bo pri nas iskal, bo dobil. Naj bo prepričan o tem.

Sedaj imamo ob Soči veliko deževje. Mi smo na Krasu, Cadorna s svojo vojsko pa plava v Furlaniji. Furlanija je pod vodo, Italijani se kopajo in frišajo pozimi v vodi. Pravijo naši vojaki, da se Cadornova vojska sedaj v Furlaniji knajpa in da si čevlje od kraške umazane ilovice pere. Laški ujetnik je rekel te dni: »Jaz sem, hvala Bogu, že prišel v Gorico in sem svojo dolžnost že naredil. Drugi za menoj bodo tudi prišli. O tem sem prepričan. Cadorna je ukazal naprej in naprej. Jaz, zvest njegovemu klicu, sem šel naprej in naprej in sem srečno prišel v Gorico. Sedaj bo Cadorna menda zadovoljen.«

Cadorna upa, da se mu v četrto vendarle posreči priti v Gorico, kamor bi ta-

ko rad prišel. A bo najbrže zopet slabo vreme. Mráz bo in zmrznilo bo. Spodtaknil se bo, spodtaknil. Do novega leta hoče napraviti še par stotisoč vdov in sirot v že tako izstradani in mizerni Italiji. Hoče ugrabiti še tekom tega leta pre mnogim družinam očete in družinske vzdrževalce. Mi pa Italijana ne maramo več ne na Krasu in ne v Gorici! Saj so nam že dovolj belega kruha odnesli in pojedli. In tudi mnogo denarjev so pri nas zaslužili, katere so pošiljali domov v Italijo. Tega pri nas ne bo več. Znamo sami delati, jesti in piti in ne potrebujemo nobenih pomagačev in tudi Cadornovih usiljivcev ne. Sami bomo v svoji deželi delali, sami zaslužili in sami živeli. Dobrohotno smo Lahe celo vrsto let sprejemali. Ko smo jih nasitili, so postajali objestni in zgodilo se je na mnogih krajih, da so ti ljudje posnemali ježa, ki je glavo so dobrotnico lisico preganjal potem, ko mu je hišo odprla.

Po celi Italiji leže po bolnišnicah žrtve laške vojne srboritosti. Na tisoče in tisoče jih ječi in preklinja Cadorna in vse njegove pomagače, ki so Italiji po nepotrebnem naprtli to strašno vojno gorje. Vpitje in trpljenje ranjencev in vdov in sirot ne gane italijanskih src vodilnih laških krogov, ki imajo strašno vojno odgovornost na svojih ramenih. Kaj mislijo vendar ti ljudje? V glavo so si vtepli, da morajo Avstriji vzeti južne pokrajine. Ne pomislijo pa, da je to tatvina, da je to čista gola podlost, katere je zmožen le izprijen tolovaj in ropar. Drugače si ne moremo predstavljati te laške brutalne nakane. Pater Greuter bi rekel takemu početju: »Pfui!«

Sedaj je torej Cadorna utrujen in najbrže premišlja, na kak način bi najlažje prišel v Gorico. Mi mu svetujemo: Cadorna, ako hočeš priti kaj kmalu v Gorico, odloži orožje, pošlji bojne množice domov k družinam, sleci italijansko laško vojaško uniformo, zasedi avtomobil in se kot gost pripelji čez Kornin v Gorico na črno kavo. Tako bo tebi dobro in Italijani te bodo blagrovati. S sabljo pa v Gorico ne prideš! To je gotovo. Amen.

—ič.

Pri naših vojakihi na snežnih višavah.

Zima je obiskala naše višave. Kar čez noč se je nastanila pri nas hladna zanka, ki se je to pot nismo baš posebno razveselili. Že v prvem mogočnem navalu je zagrnila naše postojanke z debelim belim plaščem.

Nastanjeni smo na preko 2000 metrov visoki planini, sredi krasnih gorskih velikanov. Le posamezni mecesni, ki jim je vihar čudovito razkuštral glave, oživljajo kaos razstresenih skal, semtertje velikih kakor hiše. Na levi se vzpenjajo zelene planje do nad 2300 metrov. Z njih rezi je kaj lep razgled po mnogo globlje ležeči dolini, kjer se nahaja čreda naše baterije. Še pred nekaj tedni je bil tod vrt planinskega cvetja, ki bi razigralo srce botanika. Sto metrov globlje je druga prijazna dolina s slikovitimi planšarskimi kočami. Obdaja jo strmo skalovje, prepredeno s slečem. Vmes molé temnozelené smreke svoje stare glave proti nebu. Sredi pa se blišči kakor biser tega naravnega nakita malo jezero. Tega raja še tujski promet ni profaniral. Mnogokrat sem dolgo stal na višavi in srce mi je prevzel tih mir, dokler me ni treskanje topov spomnilo manj poetične sedanjosti.

Preskrba za zimo se je tu vzorno izvršila. Dolga stanišča s dvojnata stena-ma, zgrajena za skalami, da varujejo mraza in sovražnih krogel. V dveh etažah, drugo nad drugo, so napravljena ležišča s čednimi slamnicami in slamnatimi vzglavniki. Nad glavami police z boro lastnino, vmes precej škatljic z dragimi darovi z doma. Zvečer, ko se je moštvo vrnilo od dela, po povelju in menaži, zakurimo peči in med zanimivimi pogovori in veselimi igrami nam mine čas. Večina moštva je pripravljena, da more za vsak slučaj takoj odriniti, kamor treba. Stalna straža skrbi za red ponoči. Tih mir se razoroštre nad nami, topovi v bližini so umolkni. le tupatam poči puška ali zažari svetilna raketa nad našimi postojankami na vrhovih. V daljavi pa še vedno trenotno bobni gromenje težkih topov ter nas opominja, da se tam bijejo naši tovariši. Mnogokrat, preden se vležemo k počitku, ko je moja služba pri telefonu končana, stopim pred koč, da občudujem to bajno nočno sliko, ko luna čarobno obseva strmo skalovje in posamezno drevje in se zvezde v čudoviti lenoti shajajo na jasnem nebu.

Že zarana pride z vrha poročilo o položaju, ki naznanja vse dogodke in jih sporočimo dalje našemu baterijskemu poveljstvu. Ob petih je kava. Nato se že prejšnji večer dolpčeni del moštva natovori z živili in kurivom, da jih ponese tovarišem na višavah. Odrinejo še v trdi temi, da jih sovražnik ne zapazi. Ob šestih se ostalo moštvo loti dela; eni sekajo drva, drugi popravljajo poti in steze. Ob poldnavajstih točno je menaža, splošno neprikopna; izvečine imamo juho, govedino in prikuho. Ob naporni službi nam ni treba še posebej želeči »dobrega teka«. Popoldne pridejo s telefonske postaje tovarne živali z vsem

potrebnim za vojskovanje in želodec. Z največjo napetostjo prežimo na poštne zavojce.

Tisoč vprašanj se zlije v uho telefonistom, ki smo obenem poštarji. »Ali nič zame? Nič pisma, nobene pošiljke?« Mnogo razočaranj je neizogibnih. Vojna pošta pač ne more vselej popolnoma redno poslovati. Veliko veselje pa je povsod že nad najmanjšim znamenjem ljubezni od doma, tudi nad navadno dopisnico. Za časnike, ki zaidejo v naš kot, se kar trgamo. Radostno beremo o vsaki zmagi našega orožja v daljavah; saj nas vsaka približa miru.

Danes je dan izmembe. Vsako drugo soboto odrine skoro vse moštvo k postojanki na vrhu. Zivahno gibanje se prične že ob štirih, kajti prekoračiti je mesta, ki jih sovražnik ogroža, še v trdi temi. Po ozki stezici navkreber do sedla z obširnir razgledom tudi ponoči, ko zvezde osvetlujejo skrivnostno krajino. Ozremo se proti sedlu, kjer je sovražnik pred kratkim namestil top. Podnevi se ne sme tod prikazati živa duša, ker bi bilo takoj po njenem telesnem ovoju. Srečno smo mimo nevarnega mesta. Naprej med divjo zmedo skalovja se vije naša stezica. Dospemo do položenege sneznika. Ob pričetku vojne se je tod moralo plezati. Hudo je bilo nosilcem. Pozneje smo si napravili dokaj dobro stezo. Kdor je v planinah zrastle, pride brez nezgode naprej, čeprav grozé na levi in desni brezdna in prepadi. Zdaj je stezo zagrnil sneg, tupatam tudi led. Precej pozornosti je treba, da se ne zvrneš v globino. Na mestih pomagajo žice, da ne zgrešiš gazi. Pridemo do prostrane visoke planjave, v rov, ki so ga vojaki napravili, da nas zaščiti pred sovražnimi pozdravi. Sovražnik ne ve zanj, čeprav preži na nasprotni višavi. Naši so ponoči izklesali za moža visok jarek in ga pokrili. Sedaj tudi tod varno hodimo. Razgled v položno dolino je krasen. V dolnjem delu ne pozna zime. Kinča jo več jezerc; kočé, ki so tam stale, so naši strelji razrušili.

Tik pod vršacem, na ozkem boču, je zgrajeno naše stanišče, tako da ga sovražni strelji ne morejo zadeti. Razdeljen je na četrto prostorov. Prvi je lično obtesana kočica za poveljnika in njegovega namestnika. Tu se pogostoma glase vesele citre in domače pesmi. Drugi oddelek je moj grad: telefonska celica. Majhna, a popolnoma zadostna. Miza, klop, peč, ležišči, drugo nad drugim — to je vse pohištvo. Potem kuhinja, na katero se oziramo s posebno ljubeznijo. Preskrbljena je z vse potrebno opravo. Kuhar, dobrodušen tovariš, si prizadeva po svojih močeh, da se prikupe našim želodcem. Danes imamo ješprenček, goveje meso in pražen krom-

LISTEK.

Doma.

Doma sem zopet, v moji mili slovenski domovini.

Nikdo me ni klical — nikdo me ni prosil, sama sem prišla — srce me je privdlo.

Odšla sem bila nekdanj; borba za obstanek, častihlepe me je odgnalo iz domovine. Da, odšla sem, toda srce in duša sta ostala vedno doma.

Nekdanja zadovoljnost se mi zopet povrača — to čutim od dneva do dneva; še celo smeh se mi je vrnil na ustne, katera mi je bila bolezen pregnala že pred par leti. Zopet zrem moje slovenske gore, ki okrožajo belo Ljubljano, vidim zopet moj stari grad, po katerem sem vsa ta leta moje odsotnosti hrepenela, na katerem sem skakala in se igrala kot mala deklica, doni mi zopet na uho mili moj slovenski iezik.

Da, doma si! — To šepče vse okoli mene in srce mi utripa od radosti — upanje se mi je vrnilo, da najdem tukaj doma zopet svoje željeno zdravje.

Tukaj žive moji mili znanci, moji prijatelji, ki me prijazno pozdravljajo, tukaj doma žive dobri in pošteni ljudje, zdra-

vega in iskrenega značaja. Tukaj doma! — leži zakopana moja izgubljena sreča — zakopane sladke sanje mladostnih mojih dni.

Nekdanj sem odšla, da pozabim v svetu, da najdem duši zdravila v vrtincu življenja — ali zaman! Bila je samo kruta omama.

Oh! samo doma! — Tukaj je lepo, tukaj je sladko! Vrnila se je izgubljena hči s kesanjem v duši, ker je nekdanj mlada in neizkušena zapustila najmilejše, najsvetejše — premilo slovensko domovino.

Zapustila sem jo, ko je bila srečnejša — vrnila sem se v njo sedaj, ko je žalostna, otožna.

Bojim se za njo, drhtim za njo, da je sovražnik ne bi razdril, da je ne bi oskrunil; najraje bi jo objela vso — celo z rokami ter jo pritisnila na zvesto srce, da jo čuvam, da jo obvarujem — ali slaba žena sem samo.

Zima se približuje, zima je sedaj vsakemu v srcu, hladen veter pihlja — ali upanje je tukaj, da bode prišla skoraj zopet spomlad. O gotovo pride! Solnce bo zopet žarko sijalo nad mojo domovino in posušilo vse solze, ki sedaj resijo po slovenskih licih. Lahki, topli vetrič bo s seboj odnesel vse zdihljaje, ki se sedaj težko trgajo iz tesnih grudi, vse bo zopet z novega ozelenelo in cvetelo in v srca se bode zopet vselil mir. Zbežalo bode vse

gorje izpred nas, ko hude sanje in moja mila domovina bo zopet osvobodena vseh muk in težav.

Tudi jaz se bodem tedaj ko skromna mušica v svojem zatišju veselila in poskusila v svojem starem pravem zavetju okrožavati to novo svetlobo. Ako se te moje vroče želje tudi ne bi uresničile — oh, saj je tudi to lepo: umreti doma!

Zofija Zvonarjeva.

Mirni dan na fronti.

Neki praporščak piše:

Hej, kje je danes vojska? Ali smo jo res doživeli nekoč in je že davno minula, ali smo samo slišali o nji, ali se nam je morebiti le sanjalo o nji? Nocoj mislite nanjo le vi čemerneži v domovini, ko čitate po časopisih zastarela vojna poročila, mi na bojišču pa imamo tako slovesen mir. Samo pol ure za fronto smo, a v dobro skriti in zakriti vasi. Skalna stena nas skrbno varuje pred nedolžnimi kroglicami in najtežjimi granatami.

In cela vas ni več preprosta ukrajinska vasica na bojišču, čez katero je morebiti že parkrat divjala vojska, vsa oplenjena, razrušena in požgana. Ne, vesela naša domača vas je in velik

narodni praznik mora biti nocoj v nji. Ali je žegnanje, ali kaj drugega, ali pa je nedeljski večer v ljubljanskem Tivoliju.

Pred cesarjevim spomenikom sredi vasi igra polkovna godba znane melodije, samo vesele in poskočne, kakor se spodobí za veseli dan.

Par korakov stran se valí mogočnareka — stara mi znanka. Srečni profesor zemljepisja! Profitirali ste z vojsko. Nikdar več ne bo treba vam in vašim naslednikom dvakrat povedati imena te reke. Vsakemu otroku bo znano takoj za besedami »ata« in »ata«, ker pripovedovali mu bosta o nji brat in oče, čez desetletja pa stari oče in stari stric in še nerojeni bodo zopet pripovedovali svojim vnukom, kako se je njihovim očetom godilo ob nji, kaj so doživeli, koliko krvaveli in trpeli na njenih bregovih. In srečni študentje prihodnjega stoletja. Čisto gotovo bo precej dvojki manj v zemljepisju, pa žalibog bo to veselje kazila — zgodovina.

Torej vesela godba. Nehote se dviguje vsaka prsa in noge, čeprav so nekoliko okamenele v kamenju in zemlji. Vse se giblje, vse dviguje po godbi, vse hoče peti z godbo.

Pa zakaj bi ne bili veseli, saj smo zopet na večer v ljubljanskem Tivoliju! Glej, tam je gruča ljubljanskih

pir. Kaj hočete boljše za kosilo 2700 m nad Adrijo! Največji oddelek je stan za moštvo. V dveh etažah ležišče. Tu je prestopno prihajanje in odhajanje. Eni odhajajo k raznim linam in opazovališčem, drugi se vračajo. Oni, ki so dokončali svojo službo, pa počivajo. Ponočna služba je nadvse naporna. Gorje mu, kdor bi do volj ne pazil. Mogel bi spraviti sebe in tovariše v največjo nevarnost.

Vreme tu gori je kaj viharo. Ob najlepših dneh ne segreje solnce zraka niti za spoznanje. Veter tuli krog skalovja in nam dan na dan zamete steze in male stražne stane na raznih vrhovih. Težka bo tu služba pozimi. Že sedaj imajo straže popolno zimsko opravo: volneno obleko, težke kožuhovinate plašče, čez pa belo ogrinjalo, da jih ni razločiti od snega okoli njih. Čez črevlje klobučevinaste škornje, da jim noge ne zmrznejo. Vendar nas navdaja misel na hujši mráz z grozo. A mi se ne zganemo; ni stvari pod nebom, ki bi nas mogla omajati. Čisto blizu nasproti, 200 metrov zračne črte, je sovražna straža. Mi smo napravili majhno stanišče, zakrito z železnimi ščiti, ki nas varujejo laških krogel. Skozi ozke line nosijo cevi naših pušk smrt vsakemu Italijanu, ki na nasprotni višini pokaže radovedno glavo. Na svoje dobre puške zaupamo in na varstvo, ki nam je nudijo naše skale, in prepričani smo, da se zemljelačnim Lahom tudi pozimi ne posreči, priti le za ped naprej. To krasno deželo hočemo ohraniti sebi z vsemi močmi.

Slovenski fantje na patrolji.

Rudolf Fijavš, pešpolk št. ... nam piše 12. oktobra 1915:

Naš regiment je bolj poljski polk, a v sedanjih časih se ne gleda toliko na narodnost ali dopolnilne okraje, in tako je v tem polku tudi več slovenskih fantov. Večina njih je v 12. stotnji. Tu služi tudi poddesetnik Jernej Kranjc, doma iz Radohove vasi pri St. Petru na Krasu, po poklicu mizar. To je prav slovenski korenjak, v boju pogumen in hraber, nasproti tovarišem pa dober kakor oče in zato tudi med slovenskimi fanti zelo priljubljen. Na patrolah se je že večkrat odlikoval. Zadnjič je bil zopet izbran za patrolnega voditelja; nato si je sam izbral šest slovenskih fantov, da so šli z njim. Bili so to: Andrej Grbec iz Vrbova pri Il. Bistrici, Anton Cetin iz Harij, Anton Volk iz Suhorij, Jožef Leban, Ivan Uršič in Alojzij Slokar iz Gorice. V temni, deževni noči so se priplazili prav blizu sovražnika in se zavarovali proti njegovemu ognju. Fantje so se pogovarjali in šalili. Kar začno pokati sovržne puške, pa tudi granate so letele in udarjale čisto blizu njih. To pa ni pokvarilo dobre volje našim fantom in niso se ganili s svojega mesta. Ob jutranjem svitu so jih Rusi zopet obsuli s krogli iz pušk in naši fantje jim v salvah odgovarjajo. Končno se oglasi eden izmed njih in pravi Kranjcu: »Jernej, juriš komandiraj, to bo najbolje; bode precej naši.« — »Če jih le ni preveč?« — »Trikrat toliko jih sme že biti, ne bojimo se jih.« — »Dobro, pa dajmo; kar bo, bo. Toda zavpijmo tako glasno »Ural!«, da se bodo že glasu ustrašili.« In res. Zarjuli in planili so tako, da so se Rusi takoj vsi zmedli in začeli zmešani tekati sem in tje. Ko so se jim naši približali, so nekateri dvignili roke in se udali, drugi so pa zbežali. Naši so dva bežečih

ranili, šest ruskih vojakov pa ujeli in jih vsi veseli gnali s seboj. Tako se je končala ta patrola slovenskih fantov.

Caporale E. B.

Ob Soči, 28. okt. 1915.

Neko popoldne sem srečal gručo vojakov, ki so se gnetli okoli laškega alpinca-ujetnika in ga smejočih obrazov nekaj izpraševali. Stal je sredi njih, jim skušal nemški nevmekaj dopovedati, in sicer s samimi infinitivi. Mahal je z rokami kot kak igralec, pokimaval z glavo in se dobrodušno smejal. Bil je visoke, lepe postave, črnih las in črnih oči; pravi tip Benečana.

Straža ga je vedla dalje in jaz sem se jima pridružil.

»Zakaj ste ubežali?« sem ga vprašal italijanski.

»Ker ne maram iti v mesnico. Svetolucijski hrib je za nas popolna mesnica. Osemkrat smo napadli in osemkrat smo bili odbiti. Večina mojih tovarišev je mrtva ali ranjena. Čemu napadamo, ko so avstrijske pozicije nezavzetne!«

Govoril je mirno, preudarno. Roke je vtaknil v žep, ker ga je zeblo in gledal mimoidoče in jih smeje pozdravljal.

Srbsko umikanje proti Črnigori in severni Albaniji. — V Nišu, Leskovcu in Kruševcu zaplenjenih 215 srbskih topov.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 10. novembra. Uradno poročajo:

Avstro - ogrske čete armade generala pl. Kövesza so vzele jugozahodno od Ivanjice močno zasedeno višino Okolišča in tudi Eldovišče, južno izhodišče Jelica planine, z naskokom osvojile postojanko, obstoječo iz večih eden za drugim ležečih strelskih jarkov. Jugozahodno od Kraljeva prodirajo nemške čete na obeh straneh Ibra. Jugozahodno od Kruševca so pridobile na prostoru Aleksandrovac. Bolgari so vrgli sovražnika pri Nišu in Aleksincu na levi breg južne Morave nazaj.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. novembra. Veliki glavni stan:

Zasledovanje se nahaja povsod v pravilnem napredovanju.

Plen v Kruševcu znaša po večih ugotovitvah 103 skoro popolnoma moderne topove in veliko množino municije in vojnega materiala.

Armada generala Bojadževa nazonja 3660 ujetnikov, kot plen v Nišu 100, v Leskovcu 12 topov.

Najvišje vojno vodstvo.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 6. novembra. (Kor. ur.) Poročilo generalnega štaba 8. novembra:

Po izredno ljutih bojih, ki smo jih boričili od 5. do 8. novembra z obupanim sovražnikom, smo dosegli končno desni breg Morave, kakor tudi mesta Razanj, Aleksin-

»Popolna mesnica!« je ponovil, kakor da bi si hotel to še enkrat dokazati.

»Ali ne vpliva to spoznanje silno neugodno na vse, častnike in moštvo?«

»Seveda. Vsi smo že siti vojne, od prvega do zadnjega. Ponavljam: vsi, tudi častniki!«

»Saj ste to sami hoteli in nas zahrbtno, podlo napadli!«

»Da, bili smo zapeljani! A italijansko ljudstvo dohaja k spoznanju in gorje potem nim, ki so nas zapeljali!«

»Ali ljudstvo izve resnico?«

»Ranjeni pripovedujejo doma strašne stvari iz bojev ob Soči in že davno ni več navdušenja. Nevolja raste od dne do dne. Še celo najhujši hujskači preklinjajo sedaj Salandrol!«

»Ali imate dobro preskrbo?«

»Ne, hrane je malo in še ta je slaba. Kruh je slabši od vašega, ki sem ga preje pokušil. Večkrat sploh stradamo, ker streljajo Avstrijci na vsako mulo, ki nam dovažja menažo. Sicer pa — zdaj sem rešen vsega in sploh me nič ne briga, kako in kaj. Glavno je, da ostanem živ, kajti ženo imam in otroke!«

Ob spominu nanje mu je zažarel obraz in skoraj bi skakal od veselja.

Poslovila sva se. Podal mi je roko in dal za spomin edino, kar je imel — laški vinar!

R.

nac, Niš, Leskovac in Vlasotince in smo pričeli prehajati čez reko. Sovražnika zasledujemo proti zahodu.

V okolici Niša dozdaj prešteti plen obsega 102 srbska topova, 10.000 ujetnikov, 10 lokomotiv, 1 zrakoplov, 2 brzovojni postaji in drug vojni material. Pri Leskovcu smo zaplenili 24 lokomotiv, 54 osebnih voz, 234 tovornih voz, ki so bili naloženi z raznim blagom, 82 z oljem naloženih voz in 10 železniških voz, naloženih s patronami.

Naši zavezniki so prišli na južni breg zahodne Morave in zasledujejo neprestano sovražnika v južni smeri. Pri Kruševcu so ujeli 5000 Srbov. Poleg tega so v mestnih bolnišnicah našli 1500 ranjenec in zaplenili lokomotive, železniške voze, vozila, velike zaloge živil in municije.

× × ×

Črnogorsko uradno poročilo.

Pariz, 8. novembra. Boj pri Grahovu je trajal 16. novembra cel dan in celo noč. Kakor prejšnji dan smo zmagovito vrgli sovražnika, ki je imel težke izgube. Razkropili smo zbiranje avstrijskih čet. Na ostali bojni črti ljut boj artiljerije.

Cetinje. (K. u.) »Agence Havas« poroča 9. t. m.: Avstrijska ofenziva na hercegovinski in na bojni črti ob Drini se nadaljuje. Odbit iso bili vsi napadi sovražnika.

× × ×

Prodiranje zaveznikov v Srbijo.

Vojni poročevalci poročajo iz vojnega tiskovnega stana: Povedalo se je, da so dosegli zavezniki srbske glavne sile in jih

prisilile na boj. Pojašnjeno pa še ni, če ne poizkušajo znatni deli srbske armade izmuzati se proti jugu, medtem ko bodo prisiljeni po sovražniku doseženi deli vojske na boj, ker se morejo le počasi umikati.

Desno krilo Köveszove armade je prekorčilo goro južnozahodno od Ivanjice in ima še dober dan hoda do sandžaske meje. Avstrijske čete Köveszovega središča se vsakujejo v prostoru južno od Kaone z umikajočimi se sovražnimi silami.

Ker radi sodelovanja Bolgarov na vzhodnem krilu preostajajo sile Gallwitzove armade, se pomikajo oddelki te armade bolj proti jugozahodu, kar odgovarja tudi bolj smerem ceste. En nemški oddelek je vkorakal v pokrajino Župa, kjer je zasedel Aleksandrovac in čez Brus v Raško v srednji del doline Ibar.

Iz Kraljeva se ob Ibaru pomika več nemških oddelkov proti jugu in ogrožajo važno umikalno črto sovražnika. Proti Kuršumlji koraka nek drug nemški oddelek v dolini Resine in po sosednjih višinah.

Še bolj južno od tam napreduje iz Kruševca nek oddelek proti Ribaru in proti vzhodnim višinam Jastrobca v Prokuplje.

Položaj srbske armade.

Baselj. Švicarski listi izvajajo: Srbske vojske so povsod potisnili od železniškega omrežja. Odpor srbske armade se bliža očividno koncu.

Dunaj, 8. novembra. Strnitev glavnih sil nemških, avstrijskih in bolgarskih armad je zelo skrajšala bojno črto, in sicer na okroglo 300 kilometrov. Na severni odsek do Kruševca odpade 100 km, ostalih 200 km na vzhodni odsek v dolini južne Morave in na južni odsek do železnice, ki vodi v Mitrovico.

Umikanje Srbov.

Sofija, 10. novembra. Srbi beže v ne-redu. Steze čez skalnate gore in kamenju so zasedene s civilnim prebivalstvom in z vozovi, ki beži. Tukajšnji vojaški krogi dvomijo, da bi mogli Srbi biti bitko na Kosovem polju.

General Sarraill priporoča Srbom, naj se hitro umaknejo v Albanijo.

Sofija. General Sarraill je baje v imenu francoske vlade srbskemu konzulu v Solunu sporočil, naj se srbska vlada kolikor mogoče hitro umakne v Albanijo, dokler morejo še na jugu stoječe armade četerosporazuma zaposlovati sovražnika in kriti umikanje srbske armade.

Srbija še kliče na pomoč.

Berolin, 10. novembra. »Vossische Zeitung« javlja iz Zeneve: Pariški listi poročajo iz Soluna, da je tje kaj dospel Pašičev oklic, ki konča z besedami: »Pridite naglo v Macedonijo in pomagajte nam!«

Topovi odločujejo.

Genf. Posebni poročevalec lista »Daily Chronicle« v Bitolju opozarja na silovito premoč nemške artiljerije. Maršal Mackensen razpolaga z artiljerijo, ki bi zadoščala armadi 1 milijona mož. Če se Srbi premagajo, jih bodo premagali sovražni topovi.

V Kruševcu.

Berolin. Viljem Hegler brzovjavlja »Berliner Tageblattu« od Gallwitzove armade: Pravkar sem se pripeljal z velikimi težavami v staro mesto Kruševac, kjer so v starih časih venčali srb-

študentov, tako značilna, visokošolci so vmes in čudo, celo mladi profesorji, mladi avtorji so se jim pridružili nočoj. Prijemljejo se za roke in se zibljejo v taktu, smejo se na glas, se šalijo in mežikajo čez cesto.

Pristopim. Pa, saj vendar niso študentje, le mladi kadeti in praporščaki so. A danes ne vidijo ne zapazijo uniforme ne na sebi ne na tovariših, zopet so vsi študentje v ljubljanskem Tivoliju. Po strani čepico — saj je znana študentovska s krivci.

Tam je star kmečki oče prirajal v Ljubljano in nevede je začel v Tivoliju, menda prvič v življenju. Ali je prišel na semenj ali na božjo pot, s popotno torbico in palico? Vstopi se pod spomenik, čisto sam je in gleda, gleda, pa se čudi. Ne ve, ali je vse to resnica ali se mu sanja, ali je morda začel v začaran grad.

Pa vendar, saj ni ne romar ne sejm-mar! Star, že nekoliko osivel črnovojnik je; krušnik ima čez ramo, ker je najbrž iskal ravno krompirja po njivah, da si ga kuha prihodnji dan od zore do mraka, pa ga je zavalila godba z dela. Palico si je pa uvezal pred par urami, ko je lezel ves lesen iz strelnega jarka.

Tu zopet naenkrat vse utihne, vse se obrne k prišlecem. Ali gre mimo ljubljanski škof, ali deželni predsednik, ali še kdo višji? Ne, polkovni poveljnik je.

Tak je večer miruna bojišču, pol ure za fronto.

Ne vem, zakaj mi postaja otožno pri srcu ob veseli godbi. Ah, ob drugačnih prilikah je nekaj igrala godba! Spomnim se, kdaj nam je že igrala na bojišču. Prvič nas je spremljala na fronto. Topovi so že grmeli pred nami, nekoliko neprijetno, ko jih slišiš prvič. V slovo nam je zaigrala tako dobro znani »triglavski marš«. O, kolikokrat sem ga slišal nekje, ko ga je igral izvrstni zbor in slišal sem ga vsak večer na tamburici zadnje dni, preden sem odšel iz Ptuj. Spomini — — —

Drugič je igrala 18. avgusta. Kako ponosno smo korakali ob nji skozi Horodenko. A takoj nato so prišli težki dnevi, drugačna godba. In ko je 20. septembra zopet igrala, sem se spomnil 18. avgusta, začel sem iskati z očmi in v duhu ljudi, prijatelje, znanke, kolege, ki smo pred mesecem še bili skupaj. In koliko jih ni bilo več! Posebno pa dva. Še sedaj se mi stesni srce in porosi oko, ako se jih spomnim. Pavle in Skušek! S prvimi sva se v istem kupeju peljala na bojišče in koliko večerov sva že preje preživela skupaj. »O Francelj, kako že gre...?« Stokrat in večkrat me je smehljaje pozdravil s temi besedami. Pa še za njegov grob ne vem... In Skušek. 19. avgusta sem ga videl na pr. Jahal je pred kompanijo na konju in se oziral na svoje fante za seboj. Zagorel obraz, žive, ognjevitve oči, brezmejen pogum na obrazu, veliko srebrno na prsih... Kje si zdaj, črni fant na belem konju, kako se ti godi, ali še misliš na Dolino in Wyskóf? Vesela god-

ba, zakaj vzbujaš tako žalostne spomine!

Kdaj nam bo zopet igrala godba? Morebiti bodo naše vrste zopet zelo razredčene, morebiti je ne slišim več, morebiti se bo le kdo izmed prijateljev spomnil name... Pa če bi nam zaigrala, ko vkorakamo v belo Ljubljano, v cvetju in šopkih, kakor smo jo zapustili! Kje je še tisti dan in kdo te dočaka? O godba, kam zapelješ, kakšne misli vdahneš človeku!

Šel sem s »promenade« domov. Vse male ukrajinske hišice so oživele na noč, prej temne in zapuščene, spremenile so se v male kmečke gostilne.

Slovenska pesem in ogrsko vino, ki jo je rodilo, jim je prineslo novega življenja, kot ga morebiti še ni bilo v njih.

Domača pesem! Lepa je v domači vasi, ko jo fantje zapoje v noči, a še vsa drugačna je na tuji zemlji. In tudi drugače se poje kot doma, tu poje, kdor doma ni nikoli pel. Cela vas je ena pesem. Zbor odgovarja zboru, zdi se, da tekmujejo med seboj.

Vstopil sem v prvo hišico, ker nemogoče se je premagati, nemogoče s prejšnjim korakom iti mimo. Še tujec bi se ustavil pod oknom, a domač človek mora vstopiti.

Polutema v sobi, gotovo nalašč ne prižgo luči, ker po dnevu in pri luči Kranjec nikoli ne poje tako iz srca kakor po noči, v mraku. Temne postave stoje v krogu, polna soba. Le ko si kdo prižge cigareto, morem razločiti obraze. Star črnovojnik je pozabil za čas

žene in otrok, pozabil na polja in setve na njih, popolnoma pozabil na dom, vse v njem. Kot fant poje skupaj z osemnajstletnimi fantiči fantovske pesmi, kakor je pel nekoč na vasi pred 20 in več leti in ne kasneje nato. Vse poje veselo in otožno; pesmi o dekletu poje stari mož, ki ima doma ženo in odrasle hčere, poje jih fante, ki je komaj odrasel ljudski šoli. Mislijo pa gotovo vsi na srečne mladostne dni v domovini, ki so jih nekateri živeli pred letom, pred meseci, drugi pred desetletji in so iste pesmi peli sredi vasi. In pesmi v daljni domači zemlji pojo, o domačih gorah in vodah, o domačih planinah, o domačih zagorskih zvonovih, pošiljajo po luni in zvezdah pozdrave daljni domovini.

Vse poje, ista pesem za vsakega, vsak čuti isto! Starci poje z mladcem, Dolenjec z Gorenjcem, bogati z revnim, hlapec z gospodarjem; tu se prijateljsko objemajo fantje iz sosednjih vasi, ki so se sprli vsako nedeljo, na vsako žegnanje, družijo se, kateri so se morebiti sovražili v domovini. »Vojna vse porabi, kar rodil je beli dan.«

Vse veselo, a vendar ima vse neki otožen značaj. Nekaj veselja je sicer tudi v najbolj otožni pesmi, celo v »Gozdič je že zelen«, a tudi v vsaki najveselejši pesmi je nekaj žalosti. Zato je vsem tako mehko pri srcu, da jim v največji razigranosti silijo solze v oči.

Blagoslovljena bodi domača pesem, ki daje poguma malodušnim, mladeniškega duha starcem in moža-

ske kralje. Srbi so podrli vse mostove, tudi most čez reko Moravo. S čolni se vzdržuje promet. Vozovi in vojaki so morali več potokov prebresti.

Ko so obstreljevali mesto z dolgi-mi topovi, je predal mesto župan ob 6. uri zjutraj dne 8. t. m. županu. Velik plen nam je ostal: nad sto deloma težkih francoskih najnovejših topov, veliko strojnih pušk in streliva. Sovražnik se je zelo hitro umikal. Med železniškimi vozovi, ki so jih morali na več kilometrov dolgi progi popustiti, se nahaja tudi salonski voz kraljeviča, ki se je še nekaj ur pred dohodom naših čet nahajal v mestu. Kraljevič je bil presenečen med zajtrkom. Na gorah v okolici se še čuje mrmranje topov in regljanje strojnih pušk, a to so le boji zadnjih čet umikajočega se sovražnika. Malo mesto, ki šteje v miru le 8000 prebivalcev, je prenapolnjeno z begunci, ki bivajo večinoma brez strehe na polju pod milim nebom. Tudi pobegli Belgrajčani se nahajajo med njimi.

Naš bogati vojni plen v Kragujevcu.

V Kragujevcu je bilo zaplenjeno posebnost veliko streljivo. Arzenal, pirotehnični zavod in tovarna orožja so bili polni dragocenega materiala. Prve cennitve, ki so netočne, dovoljujejo, da se more zaključiti, da je zaplenjenega olja in kavčuka v vrednosti več milijonov kron. Velike delavnice so polne strojev francoskega, ameriškega, a največ nemškega izdelka. Nadalje se je našlo obilo orodja in priprav za kopanje okopov. Na vsakem stroju manjka po kakšen sestavni del, pa se trenutno ne morejo uporabiti, ali imajo vendar svojo vrednost. V vseh delavnicah in skladiščih se nahajajo ogromni kupi medi, svinca in potrebnega lesa. Nekaj je tudi antimona. Nahajajo se naboji za puške, kakor tudi cele gore oboje za granate. Na dvoriščih leži med, kositer, svinec, velikanke množine kovinskih odpadkov, ki so bili pripravljene, da jih pošljejo na novo v topilnice. Tu leži množina topovskih cevi iz bronca, nadalje so veliki in majhni topovi z bojnih ladij predpotopne konstrukcije. Med tem materialom se najdejo tudi topovske cevi naših in turških topov, pa tudi celi topovi. Na dvorišču so našli celo gorsko baterijo. Ves ta material predstavlja velikansko vrednost. Posebno veliko je kovinskih zalog. Kamor človek pride in pogleda, povsod je nagromaden material, ker je tovarna delovala do zadnjega časa. V delavnicah se vidi na transmissijah prerezano jermenje, a v topilnici stoje še forme za vlivanje. V tovarni za granate leže velike množine šrapnelskih krogel, na pol zgotovljenih granat, a tudi takih, katerim manjka samo vžigalo. Pred zgradbo se nahaja v bližini pirotehnike 14 zgradb, ki so do strehe napolnjene s strelivom. Srbi so se obotavljali uničiti te bogate zaloge, ker so računali, da se kmalu povrnejo v mesto. Srbi so kakor Rusi v Brestu Litovskem — zasuli streljivo pred in okoli zgradb, tako da bi prišlo do eksplozije, ko bi se naše in nemško moštvo približalo skladiščem. Izkušnje so izučile naše čete, da niso prišli blizu teh zgradb, ampak so najprej to ozemlje poplavalili in tako preprečili srbske načrte.

Niški škof ujet.

Sofija. (K. u.) Škofa v Nišu so ujeti in pripeljali v Sofijo. Internirani so v nekem okoliškem samostanu.

Ameriški topovi in strelivo v Nišu.

Sofija. Vojaki, došli z bojne črte, pripovedujejo, da niso le pri Strumici,

tostim otrokom, ker vsega tega bomo tako rabili, morebiti prav kmalu in krvavo rabili. Da bi bil slab prerok!

Grem domov; mala sobica, dve postelji. Kolega in dva enoletnika že čakata. Skuhamo si vina, ki ga da cesar, osladimo si ga s sladkorjem, ki ga prodaja jud, cimet si pa mislimo. Zraven se pa pogovarjamo o padlih in ranjenih tovariših, o domovini in razmerah v njej, o narodu, o politiki, o prihodnosti in o vsem mogočem. Kadimo in pijemo in govorimo. »Carpe diem — — — mox pocula nulla — — —«

Tak je večer miru na bojišču, drugačen kakor po veselici v ozadju. Malo jih je, a kar jih je, so lepi. Navadno naznanijo vihar, a kaj za to. »Janez« se ne boji ne boja ne smrti, ali pa dela škandal polku. Rusi nas menda že dobro poznajo in imajo respekt pred nami. Niso nas še napadli, kar sem jaz tu. Levo in desno so poskušali, a pri nas ne. Zal, da tisti bolj »gori plača«, ki drugemu pomaga in ga rešuje, kakor tisti, ki sebe brani.

Tu gori je že zelo pri kraju, delo bo kmalu končano in morebiti se nam kje drugje razprostre obširnejše polje.

Kako je na Kranjskem? Samo za čas bi rad pogledal tja gor, a kdaj in če kdaj pride tisti čas. Ne vem, zakaj sem trdno prepričan, da se nikoli...

Iskrene pozdrave vsem znanim gospodom.

marveč, da so tudi v Nišu uporabljali Srbi proti Bolgarom ameriške topove in strelivo.

Prilep in Ohrida izpraznjena.

Genf. »Journal« poroča iz Soluna: Civilno prebivalstvo je izpraznilo Prilep in Ohrida.

Srbski begunci.

Hamburg. »Neue Hamburger Zeitung« poroča: Premikanje poražene srbske armade je resno ovirano radi 200.000 beguncev.

Düsseldorf. »Generalanzeiger« poroča iz Cetinji: V Črnigori se nahaja nad 50.000 srbskih beguncev.

Bukarešt. Tukajšnji srbski poslanik Marinković je obiskal v Rumuniji se nahajajoče srbske begunce. Poluradne vesti trdijo, da biva v Turn Severinu 3000, v okolici in v vaseh ob Donavi do 8000 beguncev. Po prizadevanju avstro-ogrskih oblasti se je vrnilo 1000 beguncev domov.

Radoslavov o Balkanu.

Budimpešta, 10. novembra. Nasproti vodilnemu članu bolgarske ljudske stranke je rekel Radoslavov: Rumunija nikakor ne bo mogla vztrajati na dosedanjem stališču. Bolgarija zaupa rumunski vladi, kateri dogodki predpisujejo njeno pot. Na Grško gledamo čisto mirni in se ne bojimo, da nas napade. Ententine čete v Solunu bo ta sama umaknila, ali pa jih bo Grška razorožila. Seveda bi Grki rajši videli, da imajo ententa sama obrne hrbet, toda če ne bo drugače, bo Grška prisiljena sama to storiti.

× × ×

Grška politika.

Včeraj smo prinesli vest o prvem ministrskem svetu nove grške vlade. Pričakuje se, da se politična smer ne izpremeni. — Pariško časopisje kaže veliko razočaranje, ker ni dobil vlade Venizelos. Listi pišejo, naj ententa opusti vsako upanje, da stopi Grška na njeno stran. Nova vlada bo proti ententi postopala kakor prejšnja. Med Francozi napadajo novo grško vlado sedaj najbolj socialisti. »Rappel« piše: Grki nimajo ministrstva, ampak samo figovo pero za kralja Konstantina. »Humanite«: Skuludis ima nalogo izvrševati kraljevo voljo. — Vendar upa časopisje, da se bo na Balkanu položaj v malo tednih tako temeljito izpremenil, da bo kralj moral opustiti svojo politiko nevtralnosti. — V angleški gosposki zbornici je lord Millner kritiziral balkansko politiko: Ne vem, zakaj nas je grška kriza presenetila. Ni nas samo presenetila, ampak spravila nas je čisto na tla. — »Corriere della sera« pa nujno zahteva, da ententa nastopi proti Grški na morju in v Albaniji, da tako zaščiti, da Grška ne spravi v nevarnost izkrcanih čet in ne pristopi na stran osrednjih sil.

Kakor poroča pariški »Temps«, so Venizelos in njegovi pristaši v soboto sklenili javen protest proti razpustitvi zbornice in novim volitvam. Venizelos je menda truden od boja s kraljem in se hoče umakniti. Verjetno je, da se njegovi pristaši ne bodo udeležili novih volitev.

Kot naučni minister sedi v novi grški vladi Michalidakis, ki je svojčas bil glavni nasprotnik Venizelosa na Kreti. Sodi se, da bi v slučaju novih volitev zopet na Kreti vodil boj Venizelos.

Berlinski »Lokalanzeiger« prinaša po kodanjskih listih iz Aten: Kralj je izjavil, da bo proglasil vojaško diktaturo, če bi Venizelos in njegovi še nadalje nastopali proti vladni politiki nevtralnosti.

Ententa ne bo več silila v Grško, da naj stopi na njeno stran.

Budimpešta, 10. novembra. »Az Est« prinaša iz Bukarešte atensko vest, da je prišel francoski poslanik k Skuludisu naznaniti, da ententa ne bo več storila nobenega koraka pri grški vladi, kajti ententa uvidi, da bo Grška nevtralna do konca vojske. Ententa je v tej nameri noče več motiti z novimi demaršami in predlogi, ker je mnenja, da narodi ne morejo ravnati tako kakor trgovci. Angleški in ruski poslanik sta častnikarjem potrdila, da je francoski poslanik govoril v imenu entente.

Balkanski kralji v Bukarešti.

Bukarešt, 10. novembra. »Dreptatea«, znana po svojih dobrih zvezah z vlado, poroča na uvodnem mestu: Iz diplomatičnih krogov se nam poroča, da pripravljajo skupno posvetovanje rumunskega, bolgarskega in grškega kralja. Snidejo se v Bukarešti.

Poslanci odobravajo Bratianujevo politiko.

Pariz, 8. novembra. »Agence Havas« poroča iz Bukarešte: Pred otvoritvijo zbornice hoče Bratianu povprašati vse poslance in senatorje. En del jih je že sprejel. Vsi brez izjeme odobravajo postopanje vlade.

Rumunski ministri odstopajo.

Berlin, 10. novembra. »Berliner Tageblatt« javlja iz Bukarešte: Finančni minister Costinescu, pravosodni Antonescu

in trgovinski Radonice so dali koncem prejšnjega tedna ministrskemu predsedniku svoje sedeže na razpolago in hočejo tako olajšati izpremembo v vladi. Sicer vest uradno še ni razglašena, pa Bratianu se neprestano pogaja z bodočimi ministri.

Rumunska opozicija.

Lugano, 10. novembra. »Corriere della Sera« ima iz Bukarešte: Opozicija, ki je doslej želela, da sopi Rumunija na stran entente, je sedaj soglasno mnenja, da je vojaška akcija Rumunije odvisna od strateškega položaja na Balkanu. Ententa mora poskrbeti, da se položaj tako ne zaobrne, da bi morala Rumunija svojo armado brez koristi žrtvovati. Najprej se mora zagotoviti pot do Egejskega morja,

Zopet živahno delovanje laške artiljerije. — Lahki metali bombe na Nabrežino.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 10. novembra. Uradno poročajo:

Delovanje laškega topništva je bilo včeraj v splošnem zopet bolj živahno. Sovražni napadi na južni del postojanke Podgora, proti Zagori, pri Plaveh in na Col di Lana so bili odbiti. Na Nabrežino vržene bombe letalcev so ubile več oseb; med njimi neko ženo in tri otroke.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

× × ×

Italijanske izgube v tretji bitki ob Soči.

Dunaj. Iz vojnega tiskovnega stana: V tretji bitki ob Soči smo ujeli 5387 Italijanov, med njimi 106 častnikov. Ker se v obrambnih bojih ne nudi tolikokrat prilika, da se ujamejo sovražniki, kakor v kretalni vojski, mora biti sovražnik že močno poražen, ker so avstrijske čete, ki so branile le svoje postojanke, ujele nad 5000 Italijanov. Krvave izgube Italijanov so morale biti strašne, če se sodi po gorah mrličev, ki se kopičijo pred najbolj napadanimi postojankami.

Iz italijanskih listov se razvidi, da se je v bojih od 7. oktobra do 3. novembra povišalo število padlih italijanskih štabnih častnikov za 26. Štabnih častnikov je padlo dozdaj po obvestilih listov: 1 general, 38 polkovnikov in podpolkovnikov, 62 majorjev, 249 stotnikov in 922 nadporočnikov in poročnikov. V Italiji vzbuja zelo pozornost, ker navedbi avstrijskega vojnega tiskovnega stana, da so izgubili Italijani v drugi polovici oktobra 150.000 mož, dozdaj uradno na italijanski strani niso ugovarjali.

Curiah, 10. novembra. »Tagesanzeiger« poroča z italijanskega bojišča: Da se nadomeste strašne izgube, hite rezerve vseh zborov na fronto.

Basel, 10. novembra. Švicarski listi pišejo k položaju: Izgube Italijanov se dajo primerjati z ogromnimi ruskimi izgubami, pri čemur pa Italijani na nobeni točki cele fronte niso dosegli nikakega uspeha.

Ministrski svet v Rimu.

Lugano, 10. novembra. »Corriere della Sera« poroča, da se vrši danes popoldne važen ministrski svet. Vsi ministri so v Rimu. Vojni minister Zuppelli je imel včeraj dolgo posvetovanje z zunanjim ministrom Sonninom. V Rim došli guverner v Tripolisu, general Ameglio, se bo podal na fronto h kralju.

Pred otvoritvijo italijanske zbornice.

»Berliner Tageblatt« javlja o sedanjem položaju v Italiji: Nič bi ne bilo bolj napačnega, kakor pričakovati, da ob otvoritvi laške zbornice nastane političen preobrat ali pade Salandrov kabinet. Za to položaj še ni zrel. Sicer je res, da vsak dan raste število nezadovoljnih, to je tistih, ki so prepričani o bridki resnici, četudi vlada in časopisje vse stori, da obdrži deželo v veselju za vojno. Toda tudi

Bukarešt, 9. novembra. (K. u.) Pri nedeljskem javnem zborovanju federacije unionistov v Galacu je del občinstva večkrat ugovarjal med govorom Milleja in župnika Lukaciuja; ugovarjalo se je tudi s pestmi, dokler ni policija napravila reda. Najbolj so ugovarjali socialisti.

Bratianu o koncu vojske. — Odločitev pade na Francoskem.

Zeneva, 10. novembra. »Petit Parisien« je vprašanje po njegovem mnenju o balkanski vojni dobil od Bratianu odgovor, da se vojska ne bo končala na Balkanu, ampak na zohdni fronti, četudi bi osrednji sili obvladali morske ožine.

sedaj si mirnejši meščanski elementi ne upajo stopiti na plan. Kajti vlada bi zadušila brezobzirno in celo nasilno tudi najbolj krotake ugovor. Prav tista bojazljivost, če vse ne vara, se bo pokazala tudi v zbornici. Čisto izključeno je tedaj, da bi zbornica nastopila proti vladi. Tudi če bi se vršilo tajno glasovanje, bi zbornica najbrže ne glasovala proti vladi, kajti par ur po glasovanju bi vlada že vedela, kdo je glasoval proti nji. Drugo pa je vprašanje, kaj bodo in bodo mogli storiti vojni nasprotni oficijelni socialisti. Vendar ne bodo mogli prodreti proti splošni struji v zbornici.

Objektivno misleči laški krogi se celo boje, da se v zbornici izreče vojna napoved Nemčiji. Seveda se je kralj brani na vse kriplje, toda kralja držijo daleč na meji in sedaj ukažeta Sonnino in Salandra. Tudi Salandrov obisk v Milanu je neugodno vplival na položaj; sedaj se tudi on ne more izkupati iz te afere. Dosti mirnih elementov se boji, da bi pri prenapetju dogodkov na Balkanu Italija morala iti za druge po kostanj v žerjavico in da bo Italija pri celi stvari imela najslabše plačilo.

Uničevanje ameriških vojnih dobav za Italijo.

Chiasso, 10. novembra. »Messagero« poroča iz Livorna: V severnoameriških pristaniščih so baje avstrijski agenti poskušali take parnike, ki so vkrcali vojni material in kovine za Italijo uničiti, stem da so malo pred odhodom parnika na krovu razmetali kemično pripravljene snovi, ki so se po kratkem snovi, ki so se po kratkem času vnele. Tako sta nastala na parnikih »Italia« in »Calabria« na visokem morju požara, ki sta popolnoma uničila bombaž, olje, parafin, zdravila in drugo.

Z dežja pod kap.

Lugano, 10. novembra. Iz dežja pod kap je prišlo 45 ruskih ujetnikov, ki so delali cesto ob laški fronti in tam ušli k Italijanom. »Osvobodene« ruske zveznike so v Milanu in Turinu prav dobro pogostili, slavili z nagovori in končno odvedli čez mejo, da jih bodo vtaknili v — francosko armado.

Težki porazi Italijanov v Libiji.

Carigrad. (K. u.) Listi poročajo: Arabski rodovi v Libiji so osvojili nazaj Sezzan, Zefro, Ilun in Baddan, Zaletan, Ufele, Mirasa, Turgha in Tarhuna. Italijani so izgubili veliko mož in materiala in so pustili mohamedanskim vojakom veliko ujetnikov, topov in streliva in sicer v Sezzanu 5 topov in strojnih pušk, v ozemlju Syrt 12 topov in 3 strojne puške in v Mirasi 3 topove. Iz Tripolisa in iz Tarhume odposlana ojačenja so bila težko poražena in so se morala umakniti proti Tripolisu z velikimi izgubami mrtvih in ujetih častnikov in vojakov.

padu idoče sovražne sile. 1 častnik in 117 mož je ostalo v naših rokah. Pred Dvinskem so se Rusi včeraj omejili na živahno delovanje njihove artiljerije.

Vojna skupina generalfeld-maršala princa Leopolda Bavorskega.

Nič novega.

Vojna skupina generala pl. Linsingena.

Nek ruski prodiralni poizkus pri severno od Budke, zahodno od Čartoryjska je bil pred vzhodnopruskimi, kurhensskimi in avstrijsko-ogrskimi polki ustavljen. S protisunkom je bil vržen sovražnik v svoje postojanke nazaj.

Vrhovno vojno vodstvo.

× × ×

ZBIranje RUSKOV V BESARABIJI.

Bukarešt. V Besarabiji hitro zbira-jo čete, ki jih cenijo na 200.000 mož. Došla je težka japonska baterija.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 10. novembra. Uradno se razglaša:

V vzhodni Galiciji vlada vsled ponesrečenja zadnjih ruskih napadov na našo vojni črto ob Strypu zopet mir. Neki ruski prodiralni poizkus zahodno od Čartoryjska se je izjalovil v vročem boju po nemških in avstro-ogrskih četah.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 10. novembra. Veliki glavni stan:

Vojna skupina generalfeld-maršala pl. Hindenburga.

Zahodno od Rige je bil nek ruski su-nek proti Komeru ustavljen. Zahodno od Jakobova so bile odbite močnejše k na-

SOVRAŽNI LETALCI NAD ČRNOVICAMI.

Črnovice. Sovražni letalci so obiskali dne 10. t. m. Črnovice in okolico. Metali so zažigalne bombe na predkraj Zuka, kjer so zažgali dve kmečki hiši. Prileteli so od rumunske meje.

NERESNIČNO RUŠKO POROČILO.

Dunaj, 10. novembra. (K. u.) Iz vojne tiskovne stana se poroča: Poročilo lista »Nowe Vremja« o porušenju samostana Nw. Poczajen je neresnično. Samostan je nepoškodovan.

K BOJEM PRI RIGI.

Poznanj, 9. novembra. »Dziennik Poznanski« posnema po »Rječi« vest iz Rige, da je v mestu neprestano slišati močno grmenje topov. Mestni poveljnik je bil ukazal, da mora prebivalstvo izročiti vse kovinske zaloge iz stanovanj in skladišč. Kovinsko blago so takoj odpeljali. Tudi pošto so že premestili in pobrali po mestu vse pisemske nabiralnike. Le na glavnem poštnem uradu je še ostal nabiralnik.

DIMITRIJEV POVELJNIK 12. RUSKE ARMADE.

Berlin, 10. novembra. »B. Z. am Mittag« poroča: Bolgar general Radko Dimitrijevič je imenovan za vrhovnega poveljnika 12. ruske armade.

CAR IN CARJEVIČ NA BOJNI ČRTI.

Petrograd. (Kor. ur.) Car Nikolaj in carjevič sta odpotovala 9. t. m. iz Carskega Sela na bojno črto.

ODSTAVLJENI RUSKI GENERALI.

Stockholm. Odkar je prevzel car vrhovno poveljstvo, so odstavili še 21 ruskih generalov.

ODSLOVLJENI RUSKI PROMETNI MINISTER.

Petrograd. (Kor. ur.) Na lastno prošnjo je bil odslovljen ruski prometni minister Rochlow. S carjevam ukazom so mu podeljeni diamanti k redu Aleksandra Nevškega.

RUSKI PRORAČUN.

London, 9. novembra. (K. u.) Petrogradski dopisnik »Times« javlja:

V spomenici k ruskem proračunu za leto 1916. je rečeno, da je proračun sestavljen z mislijo, da bo vojna trajala celo leto. Dohodki so proračunjeni na 292 milijonov 300 tisoč funtov, izdatki na 325 milijonov 100 tisoč. L. 1915. je bilo in bo dohodkov 278.000.000, tedaj za 34.000.000 funtov pod proračunom. Spomenica pove tudi, kako so se finance poslabšale, ker je sovražnik zasedel najbogatejše industrijske kraje, ki štejejo 25 milijonov ljudi, 80 tisoč vrst železnice in obilo tovarov, ki so deloma izpraznjene. Manjka delavnih sil, izdelovanje streliva trpi vsled desorganizacije v prevozu.

RUSKA DUMA BO KAJ KRATKA.

Kakor javljajo »Nowe Vremja«, bo duma zborovala samo nekaj dni kajti vlada pravi, da bi bilo v tem žalostnem položaju zgrešeno, če bi duma zborovala dalj časa, ker bi v tem slučaju levica lahko vložila interpelacije in začela agitacijo proti vladi. Ker bo zborovanje kratko, poslanci ne bodo mogli dosti govoriti o proračunu in kritizirati valde. Med poslanci vlada vsled skrajšanja delovnega časa zelo pobito razpoloženje.

OKLICI PROTI NADALJEVANJU VOJSKE.

Kodanj. »Rječ« poroča. V Petrograd je došel zaboj švedskih vžigalic. Slučajno so zasledili, da ima zaboj dvojni pokrov. Med pokrovom je bilo več sto ovojev naslovljenih na več sto oseb z oklici proti nadaljevanju vojske. Oklice so podpisali deloma člani dume, deloma niso bili podpisani. Oklici zahtevajo takojšen mir in konec klanja ljudi. Priporoča naj se prodajo vrednostnih papirjev in dviganje vlog pri bankah, da se izsili mir.

Turčija v vojski.**TURŠKO URADNO POROČILO.**

Carigrad, 9. novembra. (K. u.) Glavni stan obvešča:

Dardaneška bojna črta.

Običajen ogenj artiljerije se je nadaljeval.

Anaforta.

Naša artiljerija je uničila nek sovražni top velikega kalibra ob izlivu Azmak-dere in metalno postajo za bombe pri Mestantepe.

Ari Burnu.

Pri Sunghurbair ljuti boji pehote in boji z bombami. Naša artiljerija je uspešno obstreljevala sovražne strelske jarke.

Seddilbahr.

Sovražna pehota je obstreljevala naše strelske jarke povzročila nekaj škode na levem krilu. Naša artiljerija je otvorila uspešen ogenj na sovražne vojaške, ki so

gradili postojanke za metanje bomb. Na fronti lahek ogenj pehote in živahen ogenj iz topov in boji z bombami. Posegle so v boj tudi sovražne ladje brez uspeha. Sicer se nič ne poroča.

Podmorski čolni na delu.

Berolin, 10. nov. (K. u.) Wolffov urad poroča: Dne 5. novembra je bila od naših podmorskih čolnov ob vходу v finski zaliv potopljena vodilna ladja nekega oddelka ruskih iskalcev min in dne 9. novembra severno od Dünkirkhena neka francoska torpedovka. Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Avstrijski in nemški podmorski čolni v Sredozemskem morju.

Chiasso. (Kor. ur.) V nedeljo popoldne je potopil nek podmorski čoln med Sardinijo in Alžirsko italijanski parnik »Ancona«, ki je vozil s 422 potniki, večinom izseljenci in s 6000 m³ blaga v New York. 270 oseb se je pripeljalo v Bizerto in v Ferry ville, o ostalih ni nič znanega. (Opomba: Po zanesljivih poročilih je izkušal parnik »Ancona« bežati; podmorski čoln je moral zato streljati s topovi.) Dalje se 9. t. m. poroča, da so potopili v Sredozemskem morju podmorski čolni laško ladjo »Elisa Francesa«, francoska parnika »Yser« in »France« in angleški transportni parnik »Woodfilld«.

Boji na zahodu.**NEMŠKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 10. novembra. Wolffov urad poroča:

Nobenih posebnih dogodkov.

Vrhovno vojno vodstvo.

Sueški prekop ogrožen.

Kodanj. (K. u.) »Politiken« poroča: Kitchenerjevo potovanje pomenja, da namerava Anglija opustiti svojo posebno nedelavnost, vsled katere je šlo na Balkanu vse navzdol. Sueški prekop se nahaja prvič zdaj v nevarnosti. Turčija dobi zdaj topove in streljivo. Stotisoče turških vojakov zdaj lahko napade. Če prodre le na eni točki, je zaprta najvažnejša pomorska pot. O Kitchenerju se ne ve, kaj mu je naloženo. Za zdaj naj bi nadzoroval bojišče in skrbel za prave moze na važnih mestih. Mogoče, da prevzame Kitchener sam vrhovno poveljstvo.

Angleška in Amerika.

Amsterdam, 10. novembra. Reuter javlja iz Londona: Časopisje odločno nastopa proti ameriški noti in pravi, da je ameriška pritožba radi učinkovitosti blokade neutemeljena, zlasti če se pomisli na delovanje podmorskih čolnov v Vzhodnem morju. Sicer je Angležem hudo, ker trpi nevtralna trgovina, toda sedanja metoda je najboljša. Neki list pravi: »Nemčija mora čutiti, da jo Angleška davi za vrat.« Pač pa piše »Manchester Guardian«: Ne smemo pozabiti, da nam bo po končani vojni priručno prijateljstvo z Ameriko luksuz ampak krvava potreba za angleško politiko.

London, 9. novembra. (K. ur.) »Morningpost« javlja iz Washingtona: Ameriška nota bo poostрила razburjenje ameriških trgovskih krogov proti Nemčiji. Sicer Wilson menda ne misli pritisniti na Angleško, toda v ameriškem kongresu, ki se snide v decembru, se bo slišalo več napadov in zahtev, vlada postopa v smislu svojih besed, ker sicer bo kongres sam vzel zadevo v svoje roke. Kakor izvejo »Times« iz Washingtona, bodo Zedinjene države v bodoče proglasile za nedotakljive vse ladijske pošiljke v Nemčijo, ki ne bodo vozile konterbande, pa naj vozijo naravnost ali preko nevtralnih pristanišč. Tako bi ameriška vlada lastnike ladij opomnila, da zanikajo blokado zaveznikov.

Nesreče pri ameriških mornaričnih vajah.

Rotterdam, 9. novembra. Iz Washingtona se poroča: O priliki velikega jesenskega streljanja vojne mornarice se je pripetilo več nezdod. Velika bojna ladja »Arkansas« je bila pri črpalnici resno poškodovana in so jo morali spraviti v popravo v Hampton Roads. Dalje so v honolulskih vodah zadeli skupaj podmorski čolni »F 1«, »F 2« in »F 3« ter postali nerabni. Ti podmorski čolni so bratje »F 4«, ki se je svoj čas potopil v istih vodah, pri čemer je utonilo 22 mož posadke.

Vojni invalidi in kmečko delo.

Ali se bodo dali vojni invalidi porabiti za kmečko delo? O tem zlasti za naš narod važnem vprašanju je v »Illustrierte Landwirtschaftliche Zeitung« napisal dr. Kiessling nekaj vrstic in nasvetov, ki

so morda tudi pri nas porabni in vpoštevani vredni. Pri vsej skrbi za vojne invalide morata vladati dve temeljni načeli: 1. Preskrba se ne sme omejiti na rente in podpore, ampak cilj nam mora biti poskrbeti za trajno delazmožnost in gospodarsko samostojnost invalidov, ki bo slonela na njihovem lastnem delu. Drugič pa moramo vojne invalide kolikor mogoče spraviti nazaj v njihov prejšnji poklic, da zabranimo prevelike izpremembe v poklicih. Glede kmetijstva pa velja tole: Vrniti mu bo treba vse sile, kar mu jih je sedaj začasno vzela vojna. Kar se tiče poslov in poljedelskih delavcev, bo njihova vrnitev na deželo zelo odvisna od njihove telesne moči in pa od tega, ali bodo mogli navadna dela opravljati z umetnimi udi. S primernim poukom v posebnih delovnih kurzijah se bo dalo doseči večjo porabnost in priučiti pripravnega načina dela. Industrija bo morala sedanje ročno in vprežno orodje in razne stroje tako prirediti, da jih bo lahko rabil tudi pohačljivec s pomočjo protez.

Isto velja za samostojne kmetovalce, kateri pa še bolj potrebujejo dobre tehnične in gospodarske izobrazbe na znanstveni podlagi. Taki kmetovalci bi morali poleg delovnih kurzov, kjer bi jih morali učiti dela z umetnimi udi, dobiti tudi zadostno teoretično izobrazbo, da z boljšim načinom gospodarstva pridobijo ono, kar izgube vsled zmanjšane delazmožnosti. Po raznih kmetijskih zimskih in gospodarskih šolah bi se lahko že sedaj sprejelo take vojaške kmečkega stanu. Na Bavarskem to stvar že letos vpeljejo po raznih šolah. Učili jih bodo tudi poslovanja kmečkih združenj. Tudi v Avstriji se že vršijo taki tečajji po kmetijskih in vinarskih šolah na Nižje Avstrijskem. V teh tečajjih učijo invalide mlekarstva, sadjarstva in vrtnarstva z zelenjavo in cveticami. Nižjeavstrijski deželni odbor stvar dobro podpira. Prav bi bilo, če bi se tudi pri nas poklicani krogi oglašili in povedali, kaj neki mislimo pa pri nas. Tudi naše kmetijstvo bo po vojni rabilo zelo veliko delavcev in zato je treba skrbeti, da se vrne tudi čim več invalidov na kmete.

Dnevne novice.

+ Slov. katoliško akademsko-tehnično društvo »Zarja« (Gradec, Prokopigasse št. 12/II). Na 1. rednem običnem zboru dne 5. novembra 1915 je bil za zimski tečaj 1915/16 izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Pavel Janežič, cand. med.; podpredsednik: Anton Matelič, cand. iur.; tajnik: Blaže Poznič, stud. phil.; blagajnik: Franc Korbar, stud. phil.; knjižničar in gospodar: Vinko Dolničar, stud. phil.

+ Burian v Berlinu. Zunanji minister baron Burian, ki se je pripeljal s sekničnim načelnikom grofom Walterskirchnom v Berlin, se je dopoldne dlje časa posvetoval s kanclerjem, pri katerem je tudi zajtrkoval. Navzoči so bili pri zajtrku tudi veleposlanik princ Hohenzollern, državni tajnik pl. Jagow, državni podtajnik Zimmermann in legacijski svetnik grof Larisch. Popoldne so se posvetovali dalje, kakor se nameravajo posvetovati 11. t. m. Gre za tekoče zadeve.

Za hrvaški jezik. Da se danes pridruže v Zadru po cerkvah tudi v hrvaškem jeziku, kar preje ni bilo, je to edina za sluga energičnega in zavednega in vsem pravičnega nadškofa dr. Vinka Puljišča.

— Padli vojak 27. domobranskega polka. Grandolin Gašper, Romans pri Gradiškem, 32 let, padel 9. sept.; Debeljuh Valentin, Zminj pri Pazinu, 18 let, padel 9. sept.; Dollenz Robert, Rače pri Mariboru, 20 let, umrl za jetiko 27. avg. v Thoru na Nemškem; Englert Ferdinand, Neunkirchen, Niž. Avstrijsko, 23 let, padel dne 19. okt.; Gorjup Matija, Lužarje, okr. Kočevje, 18 let, padel 19. oktobra; Klančnik Franc, Dovje, Gorenjsko, 23 let, padel dne 9. sept.; Konc Ivan, Hrastje pri Kranju, 24 let, padel 25. okt.; Osredkar Franc, Št. Jošt, okr. Ljublj. okol., 22 let, padel dne 7. okt.; korporal Prezelj Ivan, Križ p. Kamniku, 30 let, padel 12. sept.; Ravnik Ant., Srednja vas v Bohinju, 18 let, padel dne 19. oktobra; korporal Rebolica Jožef, Biljana, Goriško, 35 let, padel 19. oktobra; Sirk Franc, Dobruče, 37 let, padel 32. septembra; Švigelj Franc, Predvor pri Kranju, 18 let, padel 11. septembra.

— Plaz je podsul na južnozpadnem bojišču kadeta g. Franca Ančič iz Ribnice. Odnese ga je s kočvo vred kakih 200 metrov globoko. Nosilec ranjencev Maks Čarman mu je hitel na pomoč, a ga je zadela ista usoda. Precej ju je potolklo, a rane ne bodo nevarne. Prepeljali so ju v bolnišnico.

— V Gradec v bolnišnico sta prišla: Anton Nagode iz Blatne Brezovce pri Vrhniki in Franc Zoran iz Tihaboja na Dolenjskem, ranjena.

— Potres. Škofja Loka, 7. novembra 1915. Danes jutraj ob 3. uri 20 minut dva močna potresna sunka. Pred potresom podzemeljsko bobnenje, kakor bi voz dr-

dral. Potres je trajal kake štiri sekunde. Škode ni napravil.

— Dobrodelni koncert v Litiji. Dobrodelni koncert bo v soboto, 13. novembra t. l. v hotelu »Na pošti« v Litiji. Spored: petje, godba. Na goslih svira g. S. Berlič. Na klavirju spremlja g. Emil Komel, glasbeni učitelj iz Gorice. Pevske točke izvajajo pevsko društvo »Lipa«. Pevovodja g. Peter Jereb. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Pri pogrnjenih mizah. Vstopnina za osebo 1 K. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Čisti dobiček je namenjen litijskemu »Rdečemu križu«, zavodu za oslepele vojaške v Ljubljani in okrepčevalnici v Postojni.

— Ilustrirani Glasnik« št. 11 ima sledeče slike: Prevoz nemških čet čez reko Vislo do Varšave. — Prehod nemških čet čez Vislo. — Boj ob reki San. — Žične ovire pred Luckom. — Čevljarska zadruha v Mirnu. — V žičnih ovirah. — Sanitetni oddelek. — Ranjena sestra-strežnica. — Soča, Doberdob in Kalvarija. — Padli junaki. — Naši pevci v Ameriki. — Spomenik Hindenburgov. — Bolgarski car in generalni štab. — Kozak. — Vilna. — Mornarica v boju.

— Sprejem v vojaška vzgojevališča. Za sprejem v tri letnike pehotnih kadetnic in v prvi letnik c. kr. Fran Jožefove vojaške akademije na Dunaju kakor tudi c. in kr. tehnične vojaške akademije se dobe vsi potrebni podatki pri tukajšnjih evidenčnih oblasteh. V poštev pridejo samo prosilci rojstnih letnikov 1898 in 1899; že potrjeni se ne sprejemajo. Z ozirom na starost ali študijo se ne bo nič spregledovalo.

— Iz ruskega ujetništva so se oglašili našemu uredništvu: Henrik Valenčak, iz Zapotoka pri Kanalu; Ivan Sedevčič iz Bate; Josip in Alojzij Koršič iz Pevme; Josip Fabjan in Josip Perko iz Podgore. Njih naslov: Paratski zavod, Kazanjska gubernija, Rusija. — Nadalje se nahajajo v ruskem ujetništvu: Žitnik; Sporer z Dolenjskega; Oder iz Bohinja; Alojzij Kastelec iz Zaloge; Franc Verbič, doma pri Kranju; Špunt Martin, iz Rateč, Gorenjsko; Ivan Nadov, iz Lokavca; Franc Zalokar z Gorenjskega; Matevž Bradeško, z Dolenjskega, Josip Glavič, Potočarska vas; Franc Lužar, št. Jernej; Tavčar, Grosuplje; Alojzij Pisker, Ljubljana; Anton Štucin, doma blizu Škofje Loke; mesar Jamnik, Škofja Loka; Novak. Od 27. dom. polka: Franc Kotnik, prej trgovski pomočnik pri Štupici v Ljubljani; Ignacij Bolko, Anton Suban, Kristijan Slokar, Rudolf Kočevar, Julij Homeljak, Peter Homeljak, vsi doma iz Lokavca na Primorskem; Anžič Vincenc, Štepanja vas; Alojzij Česen, pek pri Žužku v Ljubljani; Ignacij Vavpot iz Konjic; Belič z Viča; Kalan, nečak preč. g. prelata Kalana, Škofja Loka. Od 87. pp.: Lapornik Karol, iz okolice Trbovelj; Levč Mihael iz Celja; Bovha; Zonta; Dečman, čevljar, Celje; Škvarc; Bratič; Vidic; Florijan Drolc, doma blizu Celja. Od 97. pp.: narednik Tomšič Anton iz Postojne, ranjen v nogo; Matjašič, doma blizu Vremškega Britofa, ranjen v nogo; Kretič Ivan iz Vipave, živi v Trstu; Kramar, učitelj, Gorica; Rebernik, Idrija; Kravanja, trg. pom. v Trstu; Franc Bulko, Lokavec; Stefan Pavšič, Grgar, Primorsko. Od 7. lov. bat.: Avgust Erat, Bled; Sever, mizar v Rožni dolini. Od 20. lov. bat.: četovodja Orter Franc (?); četovodja Mažgon iz Idrije; Henrik Bratuš, doma pri Vipavi; Anton Podrekar iz Istre. Od 47. pp.: Anton Šramel, Jurij Hafner in Breznik, vsi doma blizu Maribora; Borin Peter iz Ptuj. Od 7. pp.: Peterlin Gabrijel in Andrej Ogris, doma s Krškega. Od 4. dom. p.: Frane Šenk, Kokra, Gorenjsko.

— Nemško vojaško pokopališče v Novem Sadu. Na zahtevo poveljništva nemške balkanske vojske je občinski svet v Novem Sadu določil posebno zemljišče kot pokopališče za padle in umrle nemške vojaške s srbskega bojišča.

— Oddaja zlatih in srebrnih predmetov državnim izmenjevalnim uradom. V mnogih gospodinjstvih se dobijo zlati in srebrni predmeti (nakit ali drugo), ki se ali sploh več ne rabijo ali pa vendar brez občutne žrtve lahko pogrešajo. V roki posameznika nimajo ti predmeti nobene posebne gospodarske vrednosti, zbrani v posesti države ali občinskih zavodov pa se zamorejo za splošno zelo plodonosno porabiti ter pripomorejo nadvse važnim gospodarskim nalogom do izvršitve. Iz domoljubja in smisla za obči blagor so že doslej mnogi dali take zlate in srebrne stvari brezplačno na razpolago vojnopomožni akciji »Zlato dam za železo« za njene občekoristne namene. Po dosedanjih uspehih je pričakovati, da bode ta vojnopomožna akcija tudi vnaprej dobivala s patriotičnimi darili zlatih in srebrnih predmetov zadostna sredstva. Ker pa marsikateri vsled svojih gospodarskih razmer ali vsled večje vrednosti zlatih in srebrnih predmetov ni v položaju ali ni pripravljen iste brezplačno prepustiti, se opozarja, da se more pod sedanji okoliščini tudi proti plačilu oddajati take predmete glavnemu novčnemu uradu ali pa državnim izmenjevalnim uradom (puncovnim

uradom v Pragi in Gradcu), kateri izplačujejo vrednost zlahtne kovine v kronski veljavi, ter s tem služiti v veliki meri splošnosti. Pri tem se nudi prilika, da se dobi za v takih zlatih in srebrnih predmetih se nahajajočo kovino višje cene, kakor pred vojsko ali po vojski. Zlati in srebrni predmeti, ki se neposredno ali po posredovanju izmenjevalnih uradov oddajo glavnemu novčnemu uradu, se bodo tamkaj stopili, od nepravilnih primesov ločili, v nove ali šibike predelali ali pa spravili v kako drugo za trgovino z zlahtnimi kovinami pripravno obliko. Potem se bo zlato in srebro po potrebi porabilo. Velik del pojde k avstro-ogrski banki, kjer služi ali za okrepitev kovinske podlage našega denarstva ali pa nabavi inozemskih plačilnih sredstev in potem takem za plačilo inozemskih surovin ali izdelkov, ki jih vojaška uprava ali domače gospodarstvo potrebuje. Nekaj zlata se od jeseni lanskega leta proda tudi zlatarjem proti predložitvi od zadruge izdane potrdila o potrebi ter pod nadzorovanjem resnične industrije porabe, da se tem obrtnikom vsaj v omenjeni meri omogoči vzdrževanje njihov obratov in da se v tej obrtni panogi zaposlene osebe obvarje brezdelja. Kakor je videti, zamorejo posestniki zlatih in srebrnih predmetov pospeševati zelo važne in koristne namene, ako izmenjajo take predmete, ki jih lahko pogrešajo, pri glavnem novčnem uradu ali pa pri državnih izmenjevalnih uradih (puncovnih uradih) v Pragi in Gradcu. Zlati in srebrni predmeti se lahko pošljejo tudi po pošti na te urade, ki bodo v tem slučaju uradno dognano vrednost potom poštne hranilnice nakazali. Posestnikom zlata se more izdati o prostovoljni izmenjavi njih zlata proti bankovcem potrdilo (certifikat), ki bo še pozniš potomcem drag spomin na svetovno vojno.

Umrl je v Karlovcu vojak celjskega pešpolka, Hladin Franc, 33 let star, Marijedobje, Stajersko.

Zaplenjen je imetek mostarskega odvetnika dr. Dušana Vasiljevića, kateri se sedaj nahaja v inozemstvu ter je član »Jugoslovanskega odbora« v Londonu.

Železniška nezgoda v Štoreh. »Marb. Ztg.« poroča, da sta 5. novembra zjutraj na postaji Štore zadela skupaj osebni in tovorni vlak. Štiri vagoni s petrolejem so se popolnoma razbili in petrolej se je zlil v mimo tekočo Volgino. Ranjenih je bilo menda tudi 5 oseb.

Mladina za vojno posojilo. Šolsko vodstvo, učitelstvo z č. g. katehetom v Staremtrgu pri Ložu je med šolsko mladino za III. vojno posojilo nabralo 13.225 kron. Žebre, šol. vod.

Prevoz mrličev v območje armade na bojišču. Notranje ministrstvo naznanja: C. in kr. vrhovno armadno poveljstvo je povodom nekega posebnega slučaja z dopisom z dne 18. oktobra 1915, št. 43.128, naznanilo, da si pridruže v vsakem posameznem slučaju odločitev o dopustnosti prepeljave mrličev v območje armade na bojišču, v katero spada tačas tudi okupacijsko ozemlje na Ruskem Poljskem. Vse tozadevne prošnje so torej nasloviti na c. in kr. vrhovno armadno poveljstvo in se je v njih sklicevati na gori naveden dopis (z dne 18. oktobra 1915, št. 43.128).

Nova iznajdba na polju brežičnega brzojava. Iz Kristianije se poroča, da je tamošnji tiskar Frederic Dahl iznašel način za brežično brzojavljenje v podobah. Z brežičnim brzojavom se odpošljejo cele risbe, fotografije. Prenašanje, ki temelji na Morseevem sestavu, se vrši na ta način, da se na oddajni postaji napiše ali nariše plošča. Ne gre tedaj za prenos črk ali besed, marveč za oddajo majhnih celotnih ploskev. V koliko je iznajdba praktično uporabna, bo pokazala bodočnost. Menda se že snuje mednarodna družba, ki izkoristi Dahlovo iznajdbo.

Usnje. C. kr. trgovsko ministrstvo je izdalo glede dolžnosti naznanila za usnje, kože, kožice in strojila novo naredbo. Dosedaj je bilo naznanila pošiljati do vsakega drugega torka po stanje prejšnjega tretjega dne političnemu oblastvu I. stopnje v dveh izvodi. Od sedaj naprej se bodo naznanila morala pošiljati do vsakega torka po stanju prejšnjega tretjega dne naravnost c. kr. trgovskemu ministrstvu in sicer le v enem izvodu. (Trgovski statistični urad c. kr. trgovskega ministrstva na Dunaju). Izdelovalci usnja morajo kože, katere jim dobavi centrala za kože in usnje posebej označiti od onih katere dobe drugod. Zategadelj je v naznanilu za kože in kožice (rmena naznanila) razporedel »dotlej je priraslo...« razdeliti na dva razpredelka. Za kože in kožice, katere dobavijo od centrala, je označiti v omenjenem razpredelku z besedo: »Centrale«, one pa, ki jih dobe direktno, pa z besedo: »Direktno«. Drugi tozadevni predpisi ostanejo v veljavi.

Primorske novice.

Imenovan je g. dr. Anton Buzolič, c. kr. sodnik v Pulju za c. in kr. nadporočnika avditorja pri vojaškem sodišču v Pulju.

Tržaški namestnik baron Fries-Skene je te dni obiskal kraje v neposredni bližini fronte in bil tudi v Gorici. Prepričal se je, da se je za potrebe ljudstva v vsakem oziru poskrbelo.

Iz zasedenih krajev piše Jožefa Rutar (Logje št. 72 pri Kobaridu) svojemu bratu g. Ivanu Rutar, da je prejela njegovo dopisnico z dne 8. avgusta; naznaja, da so vsi skupaj in vsi zdravi in prosi tudi od njega ponovnega poročila, kako se mu godi in kje se nahaja. (Dopisnica je bila naslovljena na naše uredništvo, kjer je g. Ivanu Rutar na razpolago.)

Zapuščene domače živali — psi in mačke se v Trstu še sedaj vkljub pomnožitvi konjedercev potepajo po cestah in javnih lokalih. Te uboge živali vzbujajo usmiljenje, vstvarjajo pa tudi stalno nevarnost, da vsled stradanja dobe stekline. Ali v Trstu res ne gre nobena reč poprej h koncu, dokler ni par nesreč?

Častno kolajno (najvišjega avtografa od 18. avgusta 1898) je podelil tržaški namestnik Nikolaju Kumbatoviću, vpokojenemu nostromu c. kr. pomorske vlade za njegovo 40 letno zvesto službovanje.

Od Vzhodnega do Marmarskega morja.

Vedno hitreje se bliža Srbiji popolno uničenje. Vedno hitreje se razvija nevzdorno prodiranje zavezniških armad v enotni, železni fronto od bosensko-srbske meje čez Ivanjico — južno Kraljeva — južno Kruševca in v dolini južne Morave čez Aleksinac — Niš — Leskovac — Vranje — Gilan na Kosovo polje — južno Prištine. Ta lok neizprosno potiska in drobi zadnje ostanke razbite srbske armade. Več nego štiri petine stare Srbije je že v rokah zmagovalcev, ki tirajo sedaj poraženega sovražnika iz zadnjega kotička njegove dežele. Ker se je izjalovil srbski poizkus, da bi prodrli bolgarsko fronto severno od Vranja, jim preostaja sedaj za umikanje le še ena črta: Novibazar — Mitrovica — Priština. Umakniti se pa morajo z največjo naglico, drugače se jim sploh ne posreči. Kajti že prodirajo proti Sjenici in Novem-pazarju avstro-ogrsko čete, od juga pa se bližajo Prištini Bolgari. Pa tudi v Sandžaku Srbi ne bodo mogli dolgo ostati ter jim ostane rešitev golega življenja le še preko severne Albanije in Črnegore na jadransko obal. Vsaka nada na uspešen odpor je za Srbe spričo naših vrlih čet, ki so izredno izvežbane tudi v gorskem boju in v očigled bolgarski vojski, ki istakotno dobro pozna četovanje po gorah kakor Srbi, izgubljena. Voliti ima samo med begom na tuja tla in med ujetništvom ali smrtjo. Nič boljše se ne godi Črnogorcem. Zadnja nada balkanskih Srbov: angleška in francoska pomoč, se je žalostno izjalovila. Zaman napadajo francoske in angleške čete bolgarsko fronto severno Prilepa — Krivolak — Strumica, da bi dobili stik s svojim nesrečnim zaveznikom, ki je neizprosno posvečen poginu. Za vse svoje napore žanjejo le težke žrtve in položaj je vsak hip obupnejši. Stvar na Balkanu je za četverosporazum končno veljavno izgubljena.

Kajti z osvojitvijo Niša, Aleksinca in Leskovca je dana prosta pot prometu med staro in novo Srbijo ter Macedonijo in obenem je dosežen cilj najkrajše železniške zveze med zavezniki: Nemčijo, Avstro-Ogrsko, Bolgarijo in Turčijo. Še je treba popraviti razdrte železniške naprave, toda to je malenkost, ki nič ne omaje dejstva, da je dovršeno, kar so hoteli četverosporazumniki z vsemi silami preprečiti: tesna, neporušna zveza med osrednjima veselislama ter Bolgarijo in Turčijo, zveza od Vzhodnega do Marmarskega morja. Že je Donava prosta in po poldrugoletnem prestanku zopet plujejo ladje mimo in iz Beograda v Vidin, kjer jih bolgarsko ljudstvo navdušeno pozdravlja, dobro vedoč, kolikakega pomena je svobodna donavska pot za gospodarski in vojaški razvoj zavezniških držav. In sedaj se v kratkem odpre tudi kopna pot iz Berlina in z Dunaja v Sofijo in Carigrad. Po dolinah Morave in Nišave bo zopet brzel orient-express kakor v mirnih časih. Potem naj Angleži in Francozi, Italijani in Rusi le groze z izkrcanji in sunki iz Soluna ali z Gallipolija ali odkoderkoli drugod. Bolgarija in Turčija in obe drugi balkanski državi se lahko smejejo vsem grožnjam, kajti vedno jim bodo na pomoč nemške in avstro-ogrsko armade. Razentega moreta Bolgarija in Turčija s pomočjo nemškega in avstro-ogrsko orožja in municije močno zvišati število svojih čet in jih postaviti v boj proti četverosporazumu. Enotne fronte zaveznikov od Vzhodnega morja do Zlatega Roga pa sovražniki nikdar ne bodo prodrli. Pač pa se bodo s te fronte v kratkem izvedli novi udarci, ki bodo izsilili pot v Egipt in Indijski morje.

Pokvarjena italijanska južina.

Neki črnovojnik piše z italijanskega bojišča:

Že dva dni sem videl v gozdu kakih 200 korakov daleč od naše postojanke, noč in dan goreti ogenj. Nisem vedel, pri čem da sem. Ali naj bi bili Lah res tako predrzni, da bi pred mojim nosom kuhali in se greti? Sklenil sem, da v družbi štirih krepkih mož pridem stvari do dna. Ob 4. uri zjutraj smo odrinili, oboroženi z ročnimi granatami in puškami. V jutranji zori smo se priplazili blizu, videli ogenj, a nobene sledi o kakem Lah. Za norca nas hočejo imeti s svojim ognjem, si mislim, pa vendar, daleč ne morejo biti. Iskali smo torej dalje. Preplazili smo celo po-bočje, vedno v nevarnosti, da telebno v globočino in ne vstanemo več. Kljub vsemu iskanju nismo videli do opoldne nobenega sovražnika. Odsli smo zopet z nekega drugega mesta navzdol in počivali približno ob vnožju gore. Odpovedal sem se za ta dan vsaki nadi in se hotel vrniti v postojanko. Ko tako mirno počivamo in obedujemo — vsak kosce čokolado — slišimo iz smeri naših postojank, vendar pa skoraj čisto v grapi, govoriti. Sedaj nam ni bilo treba več dolgo iskati; približno 250 korakov pred nami je sedelo in ležalo kakih 40 Lahov čisto brezskrbno in podomače pred svojim staniščem. Očividno so mislili na vse drugo prej nego na vojsko. Obšel sem jih torej s svojimi ljudmi.

Nedaleč odtod sem opazil mizo, nekoliko stran je stal človek z golim gornjim telesom in vojak, ki ga je otiral. To mora biti častnik, si mislim in opazujem dalje. Mož se je potem lepo počasi oblekel, sedel za mizo in si tako skrbno gladil svoje kodre, kakor bi se ne mogel nagledati lastne lepote. Nato je prišel še eden in prisedel k mizi in začela sta se tako veselo in brezskrbno pomenkovati in smejeti, kakor bi sedela doma v Turinu ali bogvedi kje.

Nekaj časa sem jima privoščil zabavo, a puško sem imel že pripravljeno ob licu. Ko je ravno posijalo solnce na enega izmed obeh, je počilo in kodrasti nečimurnik se je zvalil pod mizo, njegov tovariš poleg njega. Kakor bi vrgel kamen v šrše-nje gnezdo, tako so planili Italijani. Niti slutiti niso, odkod so obstreljevani, zato so streljali ravno v nasprotno smer od nas, to je proti našim postojankam. Naši so mislili, da gre za napad in so streljali v gozd, odkoder so prihajali laški strelji. Sedaj se mi ni bilo treba več bati, da bi bil odkrit. Moji ljudje in jaz smo oddali še petnajst streliv in skoro vsak je zadel. Kajti Italijani so bili kriti proti našim postojankam, proti nam obrnjeni hrbet so imeli pa nezavarovan. Mirno, počasi in zanesljivo so padale naše krogle med Lahe. Končno je vendar eden podčastnikov z zvižganjem in preklinjanjem spravil ljudi v strelski jarek. Tako se jih je nekaj rešilo. Streljanje je sedaj kmalu pojenjalo. Prišla je saniteta, ki pa ni imela posla — naše krogle so jim prihranile vsak nadaljni trud s prej tako brezskrbnimi »junaki«.

Ljubljanske novice.

Iz finančne službe. Predsedstvo finančne direkcije je finančnega koncipista dr. Ivana Šterbenca prestavilo k okrajnemu glavarstvu v Kočevje in mu obenem poverilo vodstvo agend davčnega referata.

Iz železničarja umrla. Dne 10. t. m. sta umrla v dež. bolnici Jožef Rotsch, 37 let stari sprevidnik drž. železnice iz Sp. Šiške, rodem Čeh in domačin Anton Jerman, 62 let star delavec v skladišču juž. železnice, stanujoč na Sv. Petra cesti 38. N. p. v m.

Pri zemljiškem davčnem katastru sta bila imenovana evidenčni zemljiški geometer 1. vrste Josip Hročka v Rudolfovem in Josip Kerner v Logatcu za evidenčnega nadgeometa 2. vrste v 9. činovnem razredu.

Rok dolžnosti naznanila gumija (kavčuga) se prične dne 15. t. m. in je naznanilo podati v teku treh dni. Tozadevne tiskovine se dobe pri obrtnem oddelku mestnega magistrata, kamor so izpolnjene tudi vposlati.

Parnik potopljen v Ljubljanci. Od Ljubljancanov svoj čas v Prulah občudovani parnik, s katerim se je vozilo kamenje za obrežna dela v Ljubljanci, se je pri zadnji povodnji v Ljubljanci potopil. V Prulah se vidi iz vode samo parnikova streha.

Kap zadela je predčerašnjim popoldne v Figovčevem hlevu na Dunajski cesti znanega ljubljanskega stopača Edvarda Komarja. Policijska komisija je odredila, da so njegovo truplo prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Umrl so v Ljubljani: Marjeta Križelj, mestna uboga, 89 let. — Aleksander Balint, Josip Wadkerti, Lajos Szilagyi, Marcin Talarzik, Matija Lamuda, Sander Sahi, Fran Sammer, Vincenc Rambousek, Jakob Jáy, pešci. — Alojzij Štefančič,

ubozec, 44 let. — Ivan Tomat, stolarski pomočnik, 56 let. — Alfred Kristen, topničarski desentnik. — Josip Lapuh in Fran Takacs, pešca.

Iz Dolžnost naznanitve usnja, kož, kožic in strojil poteče v torek dne 16. t. m. Naznanilo je podati po stanju prejšnjega tretjega dne, t. j. od sobote dne 13. t. m. Tozadevne tiskovine trgovci in obrtniki dobe brezplačno pri obrtnem oddelku mestnega magistrata, kamor so izpolnjene zopet doposlali.

Pozor! Trgovci in obrtniki se opozarjajo, da je dne 15. t. m. naznaniti volno komisiji za prevzemanje volne c. kr. trgovskega ministrstva na Dunaju.

Prazne vreče za krompir, ki so si jih stranke izposodile pri mestni aprovizaciji, je treba vrniti še tekom tega tedna, ker se jih prihodnji teden ne bo več sprejemalo. Sprejemajo se od pol 9. do 11. ure dopoldne.

Vojaško delo za šivilje. Zavod za pospeševanje obrti ima oddati še nekaj nujnega dela za šivilje. Spretni šivilje iz Ljubljane in bližnje okolice, zmogljive belega šivanja naj se zgledajo takoj v zavodovem izdajališču za vojaško delo, Sdnijska ulica št. 1.

Kenjene naročnike, ki nam pošiljajo naročnino po položnicah, vnovič opozarjamo na to, da sprejme uprava našega lista take pošiljatve šele čez 3 do 7 dni in da torej ne more lista odposlati takoj drugi dan po odpošiljavi, ako naročnik odpošiljatve ne naznani istodobno po dopisnici. To smo opetovano omenili v našem listu, vkljub temu prejema uprava še pritožbe, češ, denar ste že prejeli, lista pa še sedaj nisem prejel.

Darovi.

Za oslepele vojake. V sklad za ustanovitev zavoda za slepe so poslali željnemu odboru: Upraviteljstvo »Slovenskega Naroda« iz zbirke lista 30 K, trgovci s sadjem v Ljubljani mesto venca na krsto ranjkega Ivana Podlogarja 12 K 50 v, g. I. Javornik v Žalni 20 K, g. Mih. Omanhen star. v Višnjigori 100 K, č. g. župnik Josip Hartman v Blagovici in župnija Blagovica 25 K. Bog plačaj!

Gospodarstvo.

RJAVENJE VINA.

Letošnja jesen je bila po večini deževna in grozdje je pričelo vsled tega v zadnjem času pred trgatvijo gniti.

Tudi med trgatvijo je večkrat nagajal dež, tako da ni bilo mogoče povsem vestno gnilega grozdja, oziroma gnilih jagod odbirati, kakor bi bilo treba. Tudi je gotovo malokdo žveplal most, kar je v tem slučaju zelo priporočljivo.

Zato je letos pričakovati, da bo vino sploh močno rjavelo.

Kaj imenujejo rjavenje vina, je večini vinogradnikov že znano.

Vino, ki je podvrženo tej bolezni, je po kipenju v sodu še svetle barve. Kakor hitro pa pride v dotik z zrakom, n. pr. če ga pretočimo ali nastavimo, ali če ni v prav polnem sodu, potem izpremeni barvo, to je postane bolj temno in se noče učistiti. Pozneje postane rjavo in včasih celo tako gosto, da ni za rabo. V poletnem času pa tako vino, če ni pravočasno pretočeno in če ni z njim pravilno ravnano, prav rado zavre in se pokvari.

In vendar se da rjavenje vina in z njim združena nevarnost, da se vino pokvari, prav lahko odpraviti.

Zato naj bi vsi vinogradniki, vinotržci, gostilničarji in vsi drugi, ki imajo z vinom opraviti, uvaževali sledeči strokovni nasvet.

Mlado vino kaže letos na vsak način pred Božičem pretočiti in pri tem zažveplati.

Predno vino pretakamo, najbolje že sedaj po kipenju, je treba, da ga preizkusimo, je-li stanovitno ali če je rjavenju podvrženo in v koliki meri.

V to svrhu vzamemo iz vsakega sode kozarec vina in ga pustimo odprtega vsaj dva dni stati, najbolje kar na dotičnem vinskem sodu.

Če po preteku tega časa vidimo, da je vino ostalo tako, kot je bilo poprej, oziroma da se je začelo od vrha doli čistiti, potem je to znamenje, da vino nima nag-njenja k rjavenju. Takega vina ni ravno treba žveplati; priporoča se pa vendar, da se pri prvem in drugem pretakanju nekoliko zažvepla. En tenek, asbestni trak žvepla zadostuje za barižo (6 do 7 hl) vina.

Kadar mislimo tedaj vino pretočiti, si pripravimo dober, snažen sod, dobro ga pomijemo in nato v njem zažgemo toliko trakov na žici obešenega asbestnega žvepla, kolikorkrat 6 hl sod drži.

Več pa kot tri do štiri trakove n-enkrat ni priporočljivo zažgati, ker sicer žveplo v takem slučaju nepopolno pogori.

Če je sod velik in je tedaj treba žve-

: Naročajte „Slovenca.“ :

pla več zažgati, zažgemo ga dva- do trikrat, vselej samo po tri trake.

Koj nato, ko je vse žveplo v sodu pogorelo, začnemo vanj pretakati vino in ko je sod do vrha poln, ga zamašimo.

Pred pričetkom spomladi, tedaj meseca svecana ali sušca, pretočimo vino na ta način še enkrat.

Nekaj drugega je, če postane vino, ki smo ga dali v kozarec »na probo«, po preteku dveh dni bolj temne, rjave barve, ali pa če se celo zgosti in izloča rjavkasto, oziroma rjavordečkasto blato.

V tem slučaju je vino bolno in ga je treba močno zažveplati, da se ne pokvari.

Če postane vino v kozarcu le bolj temne, to je temnorumene ali rjavkaste barve, potem zadostuje, ako pri pretakanju zažgemo v sodu in vsakih 300 litrov en asbestni trak žvepla.

Ako pa se vino obenem zgosti in prične izločevati rjavkasto blato, obenem pa se prikažejo na površju vina neki mastni madeži, tedaj je v njem veliko škodljivih glivic, ki bi ga gotovo popolnoma pokvarile. Da se to ne zgodi, ga moramo močno zažveplati, to je vzeti na vsakih 100 do 150 litrov vina en asbestni trak žvepla.

Rjavenju podvrženo vino pa pretakamo vedno tako, da pride čim manj mogoče z zrakom v dotiko, tedaj najbolje iz sode v sod in s pomočjo vinske pumpe.

Kdor pa je zamudil vino žveplati pri pretakanju ali ga je žveplal premalo, tako da še ni stanovitno, ta naj mu dodane pozneje nekaj natrijevega bisulfita; ta prašek namreč žveplanje nadomesti. Na vsakih 100 litrov vina se vzame 3 do 5 gr natrijevega bisulfita, ki se razmeša v kozarcu vode, naliže v sod in tam dobro premeša. Seveda je treba tudi bolno vino spomladi še enkrat pretočiti, pri tem pa le malo zažveplati, zlasti če je po prvem pretakanju in žveplanju že stanovitno.

Močno žveplano vino diši v pričetku po žveplu (žveplenem dvokisu) in povzroča, v večji meri zaužito, glavobol.

V nekaj tednih se pa ta duh zopet iz vina izkadi, oziroma v njem preustroji v drugo obliko in tako iz vina izgine.

Zato moramo žvepleno vino pustiti vsaj nekaj tednov (v prvem slučaju štiri najst dni, v drugem štiri tedne in v tretjem šest tednov) ležati, predno ga nastavimo za prodajo.

To velja zlasti za gostilničarje, ki pri polnjenju vino žveplajo, kajti vinogradnik ga itak na drobno letos ne bo prodajal.

Svetujem nujno vsakemu, ki ima z vinom opraviti, da se ravna po teh nasvetih, sicer zna utrpeti veliko škodo, ki bi pa bila posebno letos občutna, ko je vina malo in ko ima visoko ceno.

Vinarski nadzornik Skalický.

„Kino Central“

v Deželnem gledališču.

Danes zvečer:

Najboljša igralka v filmu

Asta Nielsen

v veliki drami

Hči ceste.

Jutri specialni večer:

Otok mrtvih.

Išče se za takoj ali za 1. februar

stanovanje

obstoječe iz 2 sob in kuhinje, meblvano ali nemeblvano. — Ponudbe pod F. L. 2349 na upravništvo lista.

Govori se, da je za nakup varnih in priporočljivih srečk z zajamčenimi dobitki (do 630.000 kron) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastonj. — Opozarjamo na današnji zadnji oglas »Srečkovnega zastopstva« v Ljubljani.

Bolgarska slovnica in čitanka

s slovensko-bolg. razgovori. Sestavil prof. Anton Bezenšek v Sofiji. (Priloženih 5 tablic s cirilsko pisavo).

Cena K 1.40.

Na prodaj v

Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Naročila sprejema pisatelj v Sofiji in razne slovenske knjižarne.

Ako naročite

in to nemudoma storite.

- 1 srečko avstrijskega rdečega križa
- 1 srečko ogrskega rdečega križa
- 1 srečko budimpeštanske baziške
- 1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880
- 1 dobitni list 4% ogrsk. hip. srečk iz l. 1884

Mesečni obrok za vseh pet srečk ozir. dobitnih listov samo 5 kren

12 Zrebanj vsako leto, glavni dobitki 630.000 kren

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do 4.000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno: Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

1 steklenica 20 dinarjev. Naročila po povzetju.

Ježice

kupujeva po maksimalni ceni. Ponudbe na trdko: Brata Mosković, Ljubljana.

Čisto nov Singer-

šivalni stroj

se po ceni prod. Več se izve v upravi »Slovenca«. 2351

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino

kupuje po najvišjih cenah

J. GROBELNIK,

Ljubljana, Mestni trg števil. 22.

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih oces, bradavic in trde kože, tekem 3 dni korenino, brez bolečin ne odpravi

Cena lončku z jamstvenim pis-mom K 1.—, 3 lončki K 2.50. — KEMENY, Kaschau (Kassa) L., poštni predal 12/82 Ogrsko

Sprejme se

izurjena prodajalka

vešča slov. in nemškega jezika v vedjo trgovino z mešanim blagom, na deželi. Cenjene ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod »Spretna« 2292.

V globoki žalosti naznanjava vsem sočuvstvujočim, da se je naša iskrenoljubljena hčerka

MIRA

v nežni starosti 5 let, danes ponoči preselila med krilate.

Železniki, dne 10. novembra 1915.

Anton in Lina Globočnik
žalujoči starši.

Mesto posebnega obvestila.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti našega iskrenoljubljenega, dobrega soproga, oziroma očeta in tasta, gospoda

Josip Hočevarja

izrekamo tem potom našo najsrčnejšo zahvalo.

Posebna zahvala pa bodi gg. kolegom pokojnika zastopnikom raznih uradov, darovateljem krasnega cvetja in sploh vsem, ki so spremili nepozabnega rajnika na njega zadnji poti.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za mnoge dokaze dobrodejnega sočutja o priliki smrti ljubljenega očeta, tasta in starega očeta, gospoda

VASO PETRIČIČA

za krasne cvetlične darove, za ginljivo petje pred hišo žalosti in ob grobu ter za častno spremljevanje pokojnika k zadnjemu počitku, izreka vsem najsrčnejšo zahvalo

rodbina Suerieva.

2350

Peter Kozina & Ko.

Tovarna čevljev v Trziču na Gorenjskem

Prodaja svoje lastne izdelke na debelo in drobno

v Ljubljani, Breg nasproti sv. Jakoba mostu.
Vojaški čevlji za moštvo in častnike se dobe v vsaki množini.

